

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyilattér sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, október 4.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vesérelkek: Vizvezetési mizériák.**
- Miniszterek nélkül.**
- Egyről-másról.** Irta: Lux Terka.
- Tűzjelző állomások Aradon.**
- Az új templom.** Irta: Fényes Lajos.
- A király és a válság.**
- A meggyilkolt rendőrkapitány.**
- Aradi löversenyek.**
- Október 6.**
- A vízárak leszállítása.**
- Tragikus előléptetés.**
- A cár elutasott.**
- A nyercemény-szállítók.**
- Aranyhajó Józsa.**
- Batthyány gróf sapkája.**
- Az új templom megáldása.**
- Képkiallítás a Központban.**
- Tárcsa: Népdalok a válságról.** Irta: Forgács.
- Divat — szerelem.** Irta: Pakots József.

Vizvezetési mizériák.

Arad, október 3.

A ki a városi vízvezeték dolgairól akar írni, ugyan megfékezze a tollát, nehogy jogos felháborodásában leplezetlenül találjon írni és a hihetetlen állapotok feltárással olyan mosogatást vigyen véghez, melynek leve hasonlatos ahhoz a vízhez, a mely immár két nap óta a — vízvezetési csövekből folyik ki a fogyasztó község nem épen tulságos épülésére.

Az ember bizony azt se tudja, melyik végén fogja meg és szellőztesse a dolgot, hogy keztyűje — vizes ne legyen. Talán még leghelyesebb, ha a rokonszenves kicsiny fiskálisnak a kijelentésén kezdjük, melyet a mai *ad hoc* bizottságban, mint a vízvezetési vállalat képviselője tett, és a melylyel beigazolta,

hogy van érzéke a sikerült tréfák iránt, van érzéke és tudja hol és mikor lehet egy-egy ilyen a teljes hatás sikerével megkockáztatnia.

Mert tudni kell, hogy miért is lett az az *ad hoc* bizottság kiküldve? Azért, hogy a vállalat a horribilis vízárak leszállítása iránt egyezkedni próbáljon. A szerződésben ugyan kötelezte a város a vállalatot, hogy ha a vízfogyasztás bizonyos mennyiséget meghalad, akkor a társulat köteles a vízárakat megfelelőleg lejjebb szállítani. Ez a kikötés maga újabb bizonyítékát adja annak, hogy a jogtanácsosnak, ki a társulatot ama szerződés megkötésénél képviselte, nagy mértékben ki van a humor iránti érzéke fejlődve, mert az *üzlet ügykezelése mellett soha ki nem tudódhatik, hogy tulajdonképpen milyen nagy a fogyasztás?* miután a fogyasztóknak csak egy részénél mérik a fogyasztott vizet, a másik része bizonyos kialakult évi összegért annyit fogyaszt, a mennyire szükség van és ezeknél nem tartatik nyilván a fogyasztott vízmennyiség. Mivel pedig a vállalatban teljesen hiányzik az üzleti érzékkel karöltve járó józan liberalizmus, mely az önkéntesen nyújtott olcsó szállítással igyekezzék a forgalmat és azzal együtt a hasznot is szaporítani: nem marad a városnak a vízárak leszállításairól más reménye, mint hogy a vízvezeték kiterjesztését gátolja mindaddig, a míg az árak leszállítása iránt engedményeket nem kap, mert a fent hivatott szerződés egy pontja a vízvezetési műveknek és a vízszolgáltatásnak kiterjesztése a város engedelmétől függ.

Igy történt azután, hogy midőn tavasz-

szal legelőbb szóba jött a vízvezetéknek az Ujtelepre való kiterjesztése, akkor a város ennek engedelmet a vízárak megfelelő leszállításához kötötte. A vállalat képviselője az *ad hoc* bizottságon 5%-nak, vagyis hektóliterenként a fillér elenyésző töredékének elengedésébe volt hajlandó belemenni a kontinens legdrágább vízárából. A bizottság jelentését tárgyalta a tanács, onnan a közgyűlés elé került, mely a vállalat ajánlatát indignációval utasította vissza. A megfelelőbbet ügyet a miniszterium azzal küldte le, hogy mivel a vezeték kiterjesztését a lelencház csatornázása érdekében szükségesnek látja, próbálja meg újra alkudozásba lépni a vízárak leszállítása iránt a vállalattal. A közgyűlés a leirat értelmében újra kiadta a dolgot az *ad hoc* bizottságnak, és miután közben a kérdést a helyi sajtó is a szó szoros értelmében kimerítette, ma végre a kiküldött bizottság is tárgyalta és csak miután ülés elején a vállalat részéről fennhangoztatott és fentartott 5%-os ár-elengedés ismét visszautasított, csak akkor, csak a hirtelen szükségessé vált halasztás érdekében látta jónak a vállalat képviselője kijelenteni, hogy *ha a vezeték kiterjesztésének fejében kívánják az árleszállítást, akkor az egészen más, est 6 nem tudta, de erre neki nincs utasítása, várjon a bizottság míg megkapja.* Mint említők, ez igen jó tréfa volt s sikerült is, csak hogy egy kicsit — *erős volt.*

Már ismételtén kimutattuk itten, hogy a városnak ettől a vállalattól nincs mit várnia. Idegen emberek a tulajdonosai, a kik tengeren túl lakván, semmi érzékkel sem bírnak a szegény provinciális ma-

A hétről.

Népdalok a válságból.

Khuen nótája.

Kétszer nyílik az akácfa virága.
Kétszer voltam miniszter, de hiába;
Lenne tán még a számomra kabinet,
De háromszor megbukni már nem lehet.

A virágok hervadását bevárom,
Hej, nem termett virág nekem a nyáron
Leszakasztói, hogyha nyultam feléje,
Megszurkált az obstrukció tuskéje.

Pejacsevics bán, tenéked üzenem:
Ne vágyj többre, mint amid van, sohasem;
Visszamennél, mikor már nem mehetnél,
Nincs szebb élet a zágrábi életnél.

Az akácról két virágot szedhetni;
Mikor jöttem, el akartak kergetni;
Mostan pedig — a jó Isten érti ezt, —
Szökném is már, de a talpárt nem ereszt.

Apponyi nótája az ellensékhöz.

Elmennék én tehozzátok egy este,
Ha a pártom rám a Lloydbal nem lesne;
Ha tinálatok meglátnak
Árulónak kikiáltanak
Ha meglátnak.

Egész pártom miattatok nem bánám,
Ha a bársonyszéket úgy nem sajnálnám,
Ez is csábit, az is csábit,
Melyik köztük a csalábbik,
A csalábbik?

Faggatom a leveleket, tépdeselem,
Miniszter én már nem leszek sohasem?
Poshadni az elnökségben
Nem a vérem, mesterségem,
Nem kell nekem.

Elmennék én... Itt semmibe se vesznek
Programot is ellenemre szerkesztenek,
A mit kérek: megtagadják,
Még a kardbojtom se hagyják,
Meg nem adják...

Formanek dala. (Stájer nóta.)

Ki érdeklődik személyem iránt,
Ich bin der fesche Oberlajdinánd.
A kedvesem a Lisi',
A garnizonom Przemysl.
Rontok a szivekben, a mint lehet,
Szeretnek a morvák, és a csehek.
En is szeretem őket:
Herr Formanek
De a magyart s a hébert

mag i net!
A kaszárnyában én és napon
Sűrűn jár a kardlapom.
Es néha a drahrol,
Herr Formanek tesz is magáról.
Csak vérig menni, párbajra ha kell,
Kedvére van neki az ilyen duell.
De egy vívómesterrel
Herr Formanek,
Kard, kard ellen állni

Das mag' er net!
Forgács.

gyar város érdekei iránt. Kierőszakolták a szűrést, hogy kétszer oly drága legyen a víz, dacára annak, hogy a miniszterium maga feleslegesnek jelentette ki. És ha valóban tiszta vizet adnának, olyat, a milyen a szerződésben ki van kötve és a milyen az intézmény életbelépte alkalmával volt. Itt és ott is alapos panaszokat hallani, de nincs, aki azoknak az adott viszonyok között a beigazolására vállalkoznék. Az ellenőrzés az ilyen fontos és a közegészségügygel annyira egybeforrott szolgáltatással szemben elégtelen, és a ma ülésezett bizottság a helyes nyomra lépett, midőn a vízszolgáltatás hatályosabb ellenőrzésének szervezését hozta javaslatba. De hiszen nem kell a vízvezeték tisztaságának fogyatékoságára nézve nagyobb bizonyíték, mint az a temérdek szennyos víz, mely pár napja már a vízvezeték tisztogatása alkalmából a csöveken kifolyik. Ezeket és az ilyen készülékeken keresztül kapták és itták eddig is a tiszta vizet a fogyasztók.

Nincs a városnak itten mit tétováznia, hanem mindent el kell követnie, hogy a vállalat birtokát megszerezze és a vezetéket a polgárság és a közegészségügy érdekében maga intézze. A társulat úgy a hogy most van, nem képes kötelezettségeinek haszonnal megfelelni, és ezt a polgárságnak kell megszenvednie. Mindent el kell tehát követni a megváltás érdekében. Es mivel ez a megváltás jövedelmességre van alapítva, a város érdeke ellen van a vízvezeték terjeszkedése és forgalmának emelése által annak jövedelmét szaporítani és a megváltás összegét drágitani. Értsék meg már ezt valahára ott, ahol a város adminisztrációinak számai összefutnak. Azonkívül igyekezzenek épen az arra hivatott tényezők a szolgáltatás szigorúbb ellenőrzése által a drága viznek olcsó és fogyatékos előállítását megakadályozni. A hőmérséklet, keménység, tisztaság stb. szigorú ellenőrzésével a város nemcsak a közegészségügynek tesz rendkívüli szolgáltatásokat, hanem a megváltásnak mellőzhe-

tetlen célját is minél hamarabb és minél kedvezőbb fölértelek mellett eléri. Erre törekedjék Arad város közönsége és ne arra, hogy miként engedi át a vállalatnak egy-egy tál loncséért a legvitálisabb jussát.

Miniszterek nélkül.

(A képviselőház mai ülése.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítás: —

Budapest, október 3.

A mai ülés iránt nem volt nagy a képviselők érdeklődése. Nemcsak a szabadelpártiak nagy része maradt távol, hanem a függetlenségi pártiak közül is aránylag kevesen voltak jelen, holott felhívták a vidéki párttagokat is a megjelenésre. De a mi első sorban feltűnt és a mi a mai ülésnek különös érdekességét okozta, az a kormány tagjainak tüntető távolléte volt. A piros bársonyszékek üresen tátongtak és gazdáikra vártak. Vajjon mikor és kik foglalnak ott helyett.

A közönség azonban ma is változatlan érdeklődést tanúsított az ülés iránt. A karzatok a zsúfolásig megteltek. Sok szép nőgy volt jelen, de a legnagyobb érdeklődést mégis egy csinos, barna fiú keltette: *Milán*, a néhai szerb király 15 éves törvénytelen fia, *Risztics* Milán, a ki párisi ügyvédjével az első emelet középső karzatán foglalt helyet. Minden látcső feléje irányult, mert hát a szerb viszonyokat tekintve, nem lehet tudni, mikor teszik a trónpretendens fejére a szerb koronát. Talán már nem is olyan messzi időben.

Az ülés érdekes vitával kezdődött, a mely *Khuen-Héderváry* multkorai kinevezése körül forgott. Majd zárt ülés következett. Azután megcsappant az érdeklődés és a képviselők künn tanyáztak a folyosón, kombinálták a kibontakozás módjait és az újabb politikai esélyeket.

Részletes tudósításunk itt következik:

(Az idejét mult kinevezés.)

Elnök: Apponyi Albert gróf. A kormány tagjai nincsenek jel n.

Elnök megnyitja az ülést és felolvastatja *Holló Lajos* és társainak a képviselőházat összehívó kérvényét. Azután előadja, hogy most

a bejelentések következnének, rendkívüli ülésen azonban nem szokott bejelentéseket tenni. Mégis volna olyan bejelentése, a melynek közjogi jelentősége van. *Khuen-Héderváry* gróf miniszterelnöktől ugyanis levelet kapott, a melyben elküldi a szeptember 27-éről keltezett kir. kéziratot, a melynek értelmében őt a király miniszterelnökké nevezte ki. Arra kéri a Házat, hogy vegye ezt tudomásul, hogy így át lehessen küldeni a főrendiházhoz.

Polónyi Géza szerint egy precedens nélküli esettel aliunk szemközt. Kineveznek egy miniszterelnököt és a kinevező okirat akkor kerül a Házra, mikor már az illető miniszter lemondott. Ez az okirat tárgyatlan lett, kéri tehát annak irattárba helyezését.

Simonyi-Semadam Sándor szerint ezt tenni nem lehet. A királyi kéziratot már a felség iránti tiszteletből is tudomásul kell venni.

Eötvös Károly: Abban a nézetben van, hogy formaiokból ne komplikáljuk a válságot. A király iránti hódolatból vegyük tudomásul a kinevező okiratot. (Élénk helyeslés jobbról.)

Elnök felteszi a kérdést, mire a képviselőház többsége tudomásul vette a kinevezést. A függetlenségi pártból ketten szavaztak Eötvös indítványára.

(A kiszolgált katonákért.)

Holló Lajos előadja, hogy a súlyos válságban a legszerencsétlenebb helyzetben a kiszolgált katonák vannak. Nagyon igazságtalannak, de törvénytelennek tartja a hadügyminiszter rendeletét, a melynek értelmében épen a magyar katonákat tartják benn hosszabb ideig. Ez demoralizálni fogja a hadsereget és beleviszi a politikát, amit épen a felső hadügyi körök fognak megbánni.

Indokolja azután, hogy miért hívták össze a mai országgyűlést. A három évüket kiszolgált katonák hazabocsátása égetően fontos ügy, a melyet nem szabad és nem lehet tovább halogatni. A nemzetnek joga van a magyar vezényszóhoz, azt nem tagadhhatja a többség sem. Fejtegeti, hogy a három évüket kiszolgált katonák megtették már kötelességüket, a melylyel a hazának és az államnak tartoznak. Nincs tehát a törvénynek olyan pontja, a mely őket jogosan visszatarthassa. Mikor őket felhívták arra, hogy sürgessék ennek a törvénytelenységnek az orvoslását, készséggel vállalkoztak arra. Nem tartja helyesnek, hogy kiáltványt intézzenek a katonákhoz és azokat rendbontásra szólítsák. Ez nem orvoslása a beteg állapotnak. Más módot kell keresni arra, hogy a helyzetet megoldják. Ezenélfogva határozati javaslatot nyújt be, a melyben a képviselőház

Divat — szerelem.

Irta: Pakots József.

I.

Korponay Lázárné az utolsó *Stefánia* uti kocsiházáson mosolyogva bucsuzott el táborukatól:

— A viszontlátásra, uraim... Oszten-dében!

A szép asszony udvarlóit lelkesen fogadták a jelszót és az eskütétel komolyságával ismételték:

— Oszten-dében!

Csupán *Marosy Gáspár* hallgatott. Kedvtelően fordította el a fejét és az ajkára harapott *Marosy* hirtelen elkadvetlenedését észrevéve társaság. Az urak titkos pillantást nyújtottak egymással és gunyosan összemosis-

— Te

zárné az unokáját — mondta *Korponay Lázárné* — nem tudom, k, amikor elvált a társaság komolyodott el annyira megmagyarázni, miért tésére?

Az unokabug, a szegény... rokon, aki társalkodónói szerepet töltött be, vagy dalán, a kérdésre összevonta a szép özlakat és szegényen felelte:

— Mit szegény!

— Nem értelek.

Pedig értelmű. *Marosy* szerény fizetésű miniszteri hivatalnok. Abból ugyan nem jut osztendei fürdőzésre.

Korponayné arcát sötét pir öntötte el a válasza. Idegesen dőlt hátra a kocsiülésé-

ben és attól fogva egész hazáig egy szót sem szólt.

A program azonban megváltozott. Két hét multán *Korponayné* felpakolta az unokahugát és Erdélybe utazott. Hol, hol nem, kiböngészett valami apró székely fürdőt. Az első kaputos ember, akivel ez Isten háta megetté kis fürdőben *Korponayné* és az unokahuga találkoztak, *Marosy* volt.

— Ni, ni milyen véletlen — mondta a szép asszony — hát maga itt van? No ez szép. Bizonyára megtudta valahonnan, hogy mi idejövünk.

*Marosy*t nagyon meglepte a találkozás. Lángoló arccal nézett az asszony szemébe, de aztán szárazon mondta:

— En már egy hete itt vagyok!

A válasz bosszantotta *Korponayné*t. Gunyos mosollyal jegyezte meg:

— E szerint mi jöttünk maga után!

Marosy a megjegyzésre szólanul hajtotta meg a fejét. Ez a moziulat lehetett tagadás és belenyugvás is.

II.

A táborkar, vagy amint a társaságban epés gunyval nevezték, a „számár fogat” hosszú orral tért vissza Oszten-déből. *Korponayné* küldetett táviratot utánok a *Radovics Feri* címére, akivel az elhunyt ura után némi nemű nagfiságban állott. *Korponay Lázár*, a megboldogult, ugyanis bánáti sváb ember volt és *Radovics* Feri a keresztapját tisztelte benne.

A *Radovics*hoz küldött táviratot *Marosyval* iratta meg *Korponayné*.

— Csinaljunk világfürdőt Nyárádpatakából,

— mondta *Marosy*nak, a mikor a távirat megírására felszólította, titokban azonban megfigyelte, hogy milyen hatással van *Marosy*ra a táborkar mozgósítására.

A hatás teljes volt. *Marosy* fekete cigányarca elkomorodott és *Korponayné* ezen annyira felvidult, hogy alig tudta helyét találni széles jökevényében.

— Uj eszmém is van — mondotta diadalmasan, hogy betetőzze hadműveletét, — irunk valamennyi barátnőmmek. Te, *Lujza*, azonnal leülsz és írod a leveleket. Én is segítek. *Marosy* majd megfogalmazza. Lehívjuk őket Nyárádpatakára. Ha nincsenek másutt angazsálva, jöjjenek ide mind urastul. *Marosy* maga na ne fukarkodjék a dicséretekből. Irja meg, hogy Nyárádpatakánál nincs szebb fürdőhely az egész világon. Irja meg, hogy lakásunk földesház. Minden familiának jut egy. Zöld zsalus az ablaka, csucos a fedele. A padláslyuk felett oda van pingálva. Építette zetelezi *Kászoni Están*. Anno Domini 1802. Satóbbi, satóbbi! A napi programból is adjon valami kóstolót. Reggel — írja meg, hogy itt hajnali három óraker van reggel — kirándulás az *Orkényhegyre*. Reggelizvén a kecskepásztornál. Menü: kecsketej, frissen fejve, zsendice, turó, igazi székely turó és fiatal hagyma. A hagymát az urak kötelesek hozni magukkal. Lent a faluban mindig kapnak. Ital: forrásvíz. A legkitünőbb forrásvíz, az *Orkényhegy* aljából buzog fel. Irja! Fogadom, hogy három nap mulva itt lesz mindenki, akinek házirosvosa nem karlsbadi kurát irt elő!

Korponayné egészen mámoros lett az eszméjétől. Tett-vett, szaladgált, rendelkezett; a faluban kibérelt minden zsupos házat. Biztosra

utasítsa a kormányt, hogy az 1889. VI. t. c. rendelkezései szerint *bocsássa haza a kiszolgált katonákat.*

(Hol a miniszter?)

Tóth János: A hadügyi kormány úgy kezeli Magyarországot, mintha osztrák tartomány volna. A közös hadügyminiszter kibocsát egy rendeletet akkor, mikor a magyar országgyűlés el van napolva. A pragmatika sanctio kimondja, hogy közös ügyekben Magyarország befolyását érvényesíteni kell. De a magyar országgyűlés nem vitathatta meg a hadügyminiszter rendeletét, mert nem ülésezett; a kormány tagjai közül sem járult hozzá senki, tehát a rendelet törvénytelen és törvényellenes.

Az 1889. VI. t. c. harmadik szakasza kimondja, hogy a katonákat hároméves szolgálati kötelezettségük teljesítése után haza kell bocsátani. De a véderő törvénynek nincs olyan pontja, amely megengedné, hogy a katonákat csak egy órával tovább tartásuk szolgálatban, mint három évük leteltéig. (Élénk helyeslés balról.) A szolgálati kötelezettség és szolgálati idő két teljesen különböző fogalom. A szolgálati kötelezettség kötelezi a polgárt arra, hogy a hadsereg bármelyik részében szolgálatot kell teljesítenie. A szolgálati idő pedig a szolgálat viszony idejének a meghatározása. Idézi a véderőtörvényt, amelynek paragrafusai különbséget tesznek szolgálati idő és szolgálati kötelezettség között.

A hadügyminiszter törvénytelen rendeletét a magyar országgyűlés nem kaphatja szó nélkül. A magyar országgyűlés nem tűrheti el, hogy 43000 magyart tartsanak ugyaszólván börtönben azért, mert a hadügyi kormány nem akarja megadni a magyar nemzet jogait. A magyar országgyűlés többségének is el kell ismernie, hogy a hadügyminiszter rendelete törvénytelen. (Zaj.)

Babó Mihály: Egbekiáltó törvénytelenység!

Tóth János: Kérdi a pénzügyminisztert...

Közbeküldés: Hol van?

Lengyel Zoltán: Megszökött. (Zaj.)

Tóth János: ... hogy beszovalgattatta a hadügyi kormánynak, az ez évi közös költségvetés Magyarországra eső részletét. Ha igen, akkor indítványozza, hogy a *pénzügyminisztert helyezték vád alá*, mert a költségvetést az országgyűlés nem szavazta meg. (Nagy zaj.)

Közbeküldés: Ugy van! Hol van a miniszter?

Polónyi Géza: Nem lehet tűrni, hogy a pénzügyminiszter ne jöjjön el a Házba. (Zaj.)

Elnök percekig cseppet és jelenti, hogy 20 képviselő zárt ülést kért, amelyet Zichy Jenő gróf beszéde után el fog rendelni.

(Korona és nemzet.)

Zichy Jenő gróf: Elfogadja Holló Inditványát, bár a hadügyminiszter rendeletét nem tartja törvénytelennek, ellenben rendkívül sérelmesnek tartja azt a rendeletet 40.000 emberre és azok családjaira. (Élénk tetszés balról.) Az utolsó 5 hó ó a nem szólhatott fel, mert nagyon el volt foglalva a Rákóczi múzeummal. (Éljenzés.) De most kijelenti, hogy ez a válság káros mindenképpen, káros gazdasági helyzetünkre és káros felfelé és lefelé egyaránt. (Helyeslés balról.)

Hangok a szélbalon: Felfelé is!

Zichy Jenő gróf: Régi hibákról van szó, amelyeknek csirája a 67 iki kiegyezésben van. (Élénk helyeslés balról.) Negyvenhárom év óta tagja a Háznak, csak hárman vannak azóta itt. Podmaniczky Frigyes báró, Madarász József és a szülő (Éljenzés.) A mai állapotok kufurrása 67 ben eredt. Azóta a miniszterek mind lojálisabbak és lojálisabbak lettek és ezzel ártottak nekünk. Ez nem alkotmányosság, paritásról pedig ne beszéljen senki. (Éljenzés balról.)

A 1867. XII. t.-cikket át kell alakítani a kormány hozzájárulásával. A koronának ez ép úgy érdekében áll, mint a nemzetnek, mindkettőnek érdeke a kibontakozás. Mi a legiojálisabb nemzet vagyunk. De önállóknak kell lennünk. Ne kontárkodjunk ügyeinkbe minden állam. (Éljenzés.) A koronának a magyar nemzetben van a legnagyobb támasza (Helyeslés). De soha ezt a nemzetet rá nem fogják venni, hogy lemondjon törvényes jogairól. Ova inti, mint öreg ember, a nemzetet az elhamarkodástól, de a törvénytől ne engedjünk. Evvel tartozunk a hazának. Ezt akarta csak mondani. (Hosszas éljenzés a szélsőbalon.)

(Zárt ülés.)

Elnök elrendeli a zárt ülést és kiűrteti a karzatokat. (A zárt ülést *Lukács László* pénzügyminiszter dolgában rendelték el.)

Szűnt után

Apponyi elnök felhívja Polónyit, mint aki a zárt ülést kérte elsőnek, hogy okolja meg kérelmét.

Polónyi Géza: Ahamjogi szempontból sajátágos helyzetben vagyunk, különösen a hadsereg dolgában. Tóth János beigazolta, hogy a hadügyminiszter rendelete sérelmes és törvénytelen. Új kérdés merült fel, hogy a közös hadügyminiszter részére a magya pénzügyminiszter kiszolgáltatja a kvóta irányában a rátát, ez alkotmányosság és 1848. évi III. t.-cikk szerint ezért a pénzügyminisztert vád alá kell helyezni. *1867. évi XII. t.-cikk* szerint a hadügyi költségvetést a delegáció állapítja meg, az összeg után beleillesztendő a magyar költ-

ségvetésbe anélkül, hogy az összeget módosítható volna. Ez az összeg csak akkor fizethető ki, ha a magyar költségvetésbe már beleillesztették. Költségvetési felhatalmazás nélkül a pénzügyminiszter nem rendelkezhetik ezen összeg fölött. Kérdi, utalványozott-e a pénzügyminiszter ilyen pénz, igen — vagy nem?

Nagy Ferenc kijelenti, hogy nemcsak vádat nem emel a pénzügyminiszter ellen, hanem elismeréssel van iránta már csak azért is, mert az állam fizetőképességét fönntartotta. Meg van győződve, hogy *Lukács László*, ha a Ház kívánja, meg fog jelenni, de ezt szóló nem tartja szükségesnek.

(Kormány nélkül.)

Eötvös Károly szerint egy dolog bizonyos: az, hogy Magyarország kormány nélkül nem lehet. A miniszter urak — ugymond — ma is a kormányzás dolgait végzik. Egy-két napig el lehet a törvényhozás kormány nélkül, de ezt elvileg kimondani nem szabad. *Ha a király nem gondoskodik kormányról, akkor az országgyűlés kötelessége arról gondoskodni.* (Nagy zaj.) Nagy Ferencel egyetért abban, hogy az ex lex állapot végső következményeiben egész humoreszkké lesz. Ha ezért a felelősséget Nagy Ferenc kizárólag az ellenzékre hárítja, messze eltávolodik az igazságtól. Csatlakozik Polónyi indítványához, melyet még azzal bővít ki, hogy a kormány felmentéséig vegyen részt a Ház ülésén. (Helyeslés balról.)

Szentiványi Árpád úgy véli, hogy semmi ok nincs zárt ülés tartására.

Pichler Győző hasonló nézetben van.

Szentiványi Árpád: A függetlenségi párt a házszabályokat már egészen kiforgatja!

Kubik Béla nagy derűltség közt emlékezteti Szentiványit arra, hogy a volt nemzeti párt egy részben a függetlenségi párttal folytatott obstrukciót.

Erre a zárt ülést befejezték.

(Elnapólati Inditvány.)

Nagy Ferenc a nyílt ülés megnyitása után indítványozza, hogy a Ház addig, míg az új kormány kinevezve nem lesz, semminek érdemleges tárgya ásába ne bocsátkozzék és a minapi határozathoz képest addig napolja el magát. (Ezt az indítványt Nagy Ferenc oly kommentárokkal kísérte, hogy a függetlenségi párt minduntalan ellenmondásokkal kísérte beszédét.)

Polónyi Géza állott most fel szólásra s majdnem két órás beszédben fejtegette a mai helyzetet. Pártfelei azt hitték, hogy késő estig fog beszélni, mert azzal fenyegetődött a folyosón. Egész légió könyv és irat feküdt előtte.

vette a dolgát. A házak gazdáival alkudozott, cigánykodott:

— Ez drága! Hiszen ez a ház egészen fehérre van meszelve. Lent a fala pincis körül festve kékekkel. Ez így nem is ideális. No, adja? Nem adja?

Marosynak főtt a feje. Szaladgált futott ő is, az asszony százsámra osztotta a rendeleteket. Nem értette a dolgot. Homályosan sejtette, hogy némi köze van az ő személyének is ehez a bolondsághoz. Talán ellene tüntet most ez az asszony? Miért?

A feleletet nem merte elhinni magának. Pedig csak ez az egyetlen lehetséges magyarázat volt. Már különös volt az is, hogy Korponayné éppen abba a kis eldugott fürdőbe botlott be, ahova ő bujt el egy héttel előbb a világ elől. Különös. A látszat amellett szól, hogy az asszony őerre tette volna ezt. De akkor miért ez az új komédia? Talán bosszúállás a gyöngegségért, az elhirtelenkedett lépésért? Az ember a saját gyöngegségeért azon áll legszívesebben bosszút, aki a gyöngegség okozója.

Marosyt, ez a fölfedezés még komorabbá tette. Az asszony játszik vele, bolondot üz beléle. Ez felháborította, de egyúttal még tehetlenebbé tette. Valami keserű gondolat motoszkált a fejében, amely lassanként ilyenformán alakult ki benne:

— Most már igazán beillek én is a százmár fogatba!

III.

Három nap alatt zajos és élénk fürdő lett a kis Nyáradpatakából. A meghívottak közül hat familia érkezett meg. Korponayné, hogy teljesjé tegye a fürdői élet örömeit, bevonta a

társaságba a két romániai bojár családot is, akik a földszintes fürdő hotelben laktak. Az összes férjek egyszerre a tüzes szemű bojár asszonyoknak udvaroltak, úgy hogy mire Osztendeből leérkezett a számárfogat, minden asszony szabad volt s mindenkire jutott egy gavallér.

Marosy úgy járt ebben a zajos, vidám társaságban, mint az üldözött vad. Most már tisztában volt vele, hogy Korponayné ezzel az összetoborzott lármas társasággal ellene tüntet. Az asszony szeméből mintha hadüzenetet olvasott volna ki, mintha ez a titkos gondolat lap-pangott volna benne:

— Te azt hiszed, hogy utánad jöttem. Nem igaz! Ime lehittam ezt a társaságot, hogy álljon közénk, hogy minél távolabba szakítson egymástól.

Külön programot csinált magának. Hogy ne kelljen a társasággal együtt lennie, kora hajnalban neki indult a hegyeknek és este vótódott vissza a fürdőbe. Egy este elfogta a társaság. Radovics Feri szólt rá ingerkedve:

— Mi van veled, Gáspár? Nomád életet élsz?

— Unalmas ember! — mondta fennhangon Korponayné és gunyosan nézett el a feje fölött.

Marosynak ettől a megjegyzéstől arcába szökött minden vére. Égő tekintettel nézett az asszony szemébe.

— Erre rácáfolok, — felelte és meghajtotta magát.

Másnap hajnalban mosolyogva állított be a társasághoz:

— Ma én leszek a maitre de jen, — mondotta, — ki tart velem? Kirándulunk.

Vele mentek. Kivitte a társaságot a hegyekre. Fölmásztak az Örkényhegyre, vizitáltak a kecskepásztornál. Az asszonyok el voltak ragadtatva. Nem a természeti szépségektől, amelyet már láttak, hanem a Marosy magyarázatait. Mert Marosy elemében volt. Előadásokat tartott a szabad természetről, kifogyhatatlan volt a megfigyelésekben és tüzes heve átragadt mindenkire.

— C'est un poète! — jegyezte meg az egyik bojár asszony halkán a szomszédjának.

Ezen a kiránduláson az asszonyok valóság-gal beleszerettek Marosyba.

Korponayné bosszantotta ez az új fordulat. Érezte, hogy Marosy határozottan föléje kerekedett. Egy kis féltékenység is bántotta s úgy akart könnyíteni a szívére, hogy Marosyval szemben a feltűnésig hideg volt. A társaság inkább el volt foglalva önmagával, hogy sem ezt észrevette volna. Egyedül Radovics Feri tette szóvá egyszer ezt a különös magatartást a lakonánál:

— Nem értelek Riza, miért bánsz olyan rosszul azzal a szegény fiúval? Vétett az elened?

— Vétett.

— Mivel?

— Az utamba áll. Szeretném ha nem lát-nám.

Radovics Feri kacagott.

— Értelek. Többet foglalkozol vele, mint ahoggy kényelmes neked. Érdeklődöl iránta.

A katonai kérdéseket foglalkozva, azt igyekezett bizonyítani, hogy a magyar nemzet soh' sem mondott le azon jogáról, hogy nyelve érvényesüljön a hadseregben. Hevesen kikelt Körber ellen, majd kritizálta Hieronyminak a szabadelvű párt értekezletén Körberre vonatkozólag mondott beszédét. Végül kijelentette, hogy az ellenzék mindaddig le nem rakja fegyvereit, míg a nemzeti követelményeket nem teljesítik.

(Személyes kérdésben.)

Hieronymi Károly személyes kérdésben emel szót. Kijelent, hogy Polónyinak a szabadelvű párt konferenciáján történt dolgokról nincs helyes tájékozódása. Hogy én ott mit mondtam — folytatta — arról Polónyi ké' viselő urnak nincs tudomása, de ime, itt is fenntartom azt, hogy akármit mond az osztrák miniszterelnök, akárkinék a nevében a Reichsrathban, az alkotmányunk semmiféle tételének, sem a magyar törvénynek joghatályát nem módosíthatja.

Polónyi röviden válaszolt.

A Ház erre szótöbbséggel elfogadta Nagy Ferenc indítványát s így a Ház fenntartja azon előbbeni határozatot, hogy az új kormány ki-nevezéséig nem tart több ülést.

Egyről-másról.

(Harc mindenütt. — Egy forint miatt. — A cár Bécsben. — Legyen béke. — Proletárok küzdése. — Őszi hangulat.)

Írta: Lux Terka.

Budapest, október 3.

Harc és harc mindenütt. Harc a politika márvány palotájában, jól szituált elegáns, művelt emberek között és harc künn az utcákon, vásott ruhájú, piszkos, durva modoru kocsisok között.

A főváros régen nem ért meg olyan mozgalmas napokat, mint mostanában. Másfél ezer élet-halálra kész, feldühödött, elkéseredett ember ront neki mindannak, amit a kőpalotában lakó jól ebédelő emberek „rendnek” szeretnek nevezni és rekedt torkuk kiabálásától, lovak patáinak vágatásától és revolver lövésektől lesz még zajosabb a nagyvárosi élet mindennapi zibongása. Ordítás, sebesült emberek jajveszékése, asszonyok sikoltozása és embervér az utca piszkos porában.

Es mindez, — fáj, nagyon fáj leírnom

— Miért nem mondd mindjárt, hogy szeretem?

— Szereted!

— Elég! A rokoni viszony még nem ad jogot arra, hogy goromba légy!

— Radovics Feri újra kacagott.

— Nincs igazad Riza. Te azt az embert szereted. Én mondom neked, hogy ő is szeret téged.

Korponaynének lángba borult az arca.

— Bolondokat beszélsz.

— Szeretitek egymást. De ő sohasem fogja bevallani előtted szerelmét.

IV.

Marosy egy napon azzal lepte meg a társaságot, hogy eltűnt Nyárádpatakáról. Se szó, se beszéd, megszökött, anélkül, hogy bárkitől is elbucszott volna.

Korponayné elképedve vette ezt tudomásul.

— Hát mit csináljak ezzel a vademberrel?

— kérdezte keserűen Radovicstól.

— Menj utána?

— Hova?

— Budapestre. Valószínűleg visszament dolgozni, hogy elfelejtse téged.

A szép özvegy elgondolkozott s a szemé lassan nedves lett:

— Szeretem azt az embert, — mondta mélabusan — de nem mehetek utána. Előtte meg alázkodnám, de Pestre nem mehetek. Hiszen még vége nincs — a nyári szezonnak.

— egy forint differencia ur és szolga között, emiatt az egy forint miatt történik. A fuvarosok, vagyis munkaadók megígérték, hogy a hét elején munkába állt kocsist csak a hét végén engedik el és hogy az eddigi bért egy forinttal emelik. Egy forinttal! . . . És a másfélszer feldühödött, elkéseredett, életével, szabadságával játszó véresszáju embertömeg, aki bátran, félelmetlenül ordította: Szurd le! Üsd le! Mindnyájan meghalnak! az egy forint béremelésre azonnal megszelidültek, alázatosak lettek, se szavuk, se hangjuk, s némán szerteszedtek! . . .

Az elkésérésnek epilógusa, ami ezután következik, az majd csak szombat este a korcsmaasztalok mellett, kis csoportokban fog majd lejátszódni, amikor egy időre nem a munkaadót fogják egymás között szidni, hanem a bujtatókat, a sztrájk kezdeményezőit.

Egy forint . . . az ember nem tud szabadulni ettől a gondlattól, különösen ha látta, de még ha csak olvasta is azt az idegizgató harcot, amely ezért az egy forintért folyt. Nemes és utálatos egyszerre és szivetrázó harc volt ez: a kenyérért. Azért az áldott, azé t a rettenetes kenyérért, ami ördögöt csinál a leganyalig emberből és vadállatot.

S az ember fordít egyet az újságlapon és aho! a kenyérharcnál olvasott és előtte áll a másik nagyszerű hír: „az orosz cár Bécsben!” . . . Az orosz cár, ez az egyik földi isten, akinek ébrenlétét és álmát, utazását és mulatságait jobbról-balról, elől és hátul lovass csapatok őrzik, fegyverek súlyától nehéz katonák. És ezek a katonák, ezek és valamennyien, az orosz cárt és a többi földi istenekért élnek, lélegznek, az ő életükért, felséges nyugalmukért, zavartalan étvágyukért, hogy az ezrekbe kerülő Gala-Dejeuner-Dinatoirekhez ha leülnek, jóévtágyat, „kitűnő hangulatot” vigyenek az asztalhoz.

De adassék meg mindenkinek a magáé. Az orosz cár had fogyassza el békében a Gala-Dejeuner-Dinatoirját, a szemetes kocsisok, a jeges kocsisok és mit tudom még, forin kocsisok is megkapták a maguk: egy forint béremelését. Most már legyen béke a földön, a melynek lobogóját a német császár egy menükártyára rajzolta fel. Mindenki a saját igénye szerint elégtett ki. A légynek elég, ha egy rothadt almából lakhatik jól, s az aranyhalnak már maga a légy kell.

Azok a komisz kocsisok fejbeverettek, eltoloncoltattak és új kedvvel állhatnak be ismét a régi helyeikre. Még szép, hogy visszafogadták őket, és nem fogadtak a helyükre új, alázatos, becsületet tudó kocsisokat és hogy ezáltal nem szcenioztak a világnak egy új harcot, a két egymásra engedett proletár harcat. Ez sem utolsó mulatság: a veszett kutyák harca. Oh, nekünk fővárosiaknak aligha nem lesz a tél folyamán ilyen látványosságban is részünk. Es erre a gondolatra elfacsarodik az ember szíve, ököibe szorul a keze és busan nézi a csodálatosan szép őszi égnék véghetetlen nyugalmát, amelylyel kitudná hány és hány ezer esztendő óta nézi az embereknek szomorú és komikus, alacsony és felesleges kis játékait.

S az őszi melanchéliája mind szélesebben és szélesebben teríti szét felül aranybitorba mártott, alulról szürke fátyolát. A ragyogó utcákon sétáló emberek feje fölött hucsuzó madarak szárnyai suhognak a levegőben, a lomhán, kedvtelenül folyó Dunán egyhangu katógással dolgoznak a kotró gépek, az uszodák falkerítéseit bontogatják s egy reggel, amikor először látjuk majd dértől csillogni a háztető-

ket, a kávéházak elől is fel fogják szedni a „rivierát”.

Semmi lomb, semmi virág többé ennek a szép, bűnös és boldogtalan nagy városnak utcáin. Ma még van, de lehet, holnap már nincs. Ez a virág élete — és az embereké. Ma élünk, ifjak vagyunk, boldogok vagy boldogtalanok s a holnap, az a rettenetes holnap csukott szemmel talál bennünket. Csak a dér, ez a jégujju tündér érinti meg pilláinkat és mi többé nem látjuk az ősnek hervadását, nem látjuk a kenyérért harcoló komisz szegény embernek az utca porába hulló véréit és nem olvasunk többé a nagy urak Gala-Dejeuner-Dinatoirejairól . . .

TÁVIRATOK.

A bur vezérek.

London, október 3. A Standard fokvárosi jelentése szerint Botha egy Urechtben tartott gyűlekezeten kijelentette, hogy ő, Devett és Delarey legközelebb Indiába fognak menni, hogy az ott élő engesztelhetetlen burokat visszatérésre bírják. Hír szerint a bur tábornokok október 15-én utaznak Indiába és onnan Európába jönnek.

Angolország harcol.

Berlin, október 3. Londonból táviratozzák, hogy Angolország legközelebb folytatni fogja a hadjáratot a Szomáliföldön s Indiából nyolc hadihajót és csapatokat rendel oda.

Tűzjelző állomások Aradon.

(Egy elektro-technikus ajánlata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 3.

A mai postával levelet kaptunk egy kiváló tehetségű aradi elektro-technikustól, Rózsa Gézától, aki nemes önzetlenséggel felajánlja szolgálatait a városnak arra a célra, hogy a város területén több tűzjelző-állomással ellátott tűzjelző hálózatot épít ki. A közelmúltban előfordult tüzkatasztrófák adták az impulzust Rózsa Gézának ehhez az ajánlatához s mi ezt szükségesnek, az ajánlatban elősorolt módokat mellett pedig létesíthetőnek tartjuk.

Rózsa Géza tervét a következő levélben fejtí ki:

„Tüzkatasztrófák elkerüléséhez — így szól a levél — nem elégséges a jól szervezett, de kevés létszámú hivatásos tűzoltócsapat, létrák, szivattyúk, mentőponyvak stb., hanem ezek mellett főkéllék a tűzjelző, melyen a keletkezett vész idejekorán a tűzoltói készenlétnek jelenteni lehessen, hogy azok gyors megérkezésével még csirájában el lehessen fojtani a veszedelmet. Igó városának évekkel ezelőtt volt már hatvan jelző állomása, tíz tűzjelző helye és négy e célra berendezett telefon állomása. Aradnak van egy torony óra, ha az véletlenül éjjel ideje korán észre nem veszi a már kitört tűzet órák telhetnek bele, míg a tűzoltóság a vészhez megérkezik. De még abban az esetben is ha a tüzet sikerül kellő időben észrevenni, előbb lejelzi azt, s hogy hiba ne essék a jelzésben, a biztonság kedvéért először felhívja a torony aljában tartzkodó társát, hogy ketten megállapíthassák a biztos irányt, merre is van a tűz?

Nappal ebből a tűzből rendszeren keveset látni, ködös időben meg éppenséggel semmit, mert a városházi torony fekvésénél fogva sem alkalmas figyelő helynek, amennyiben az előtte lévő nagy hazaktól semmi kilátása sincs. Azért tehát, hogy városunkban lehetővé legyen téve egy jól tervezett tűzjelző hálózat létesítése, ezennel felajánlom szolgálataimat arra, hogy díjtalanul közreműködjek annak megvalósítása érdekében.

Az építést vezetni és ellenőrizni hajlandó vagyok, a létesítés módját pedig így képzelem: A város törvényhatósága szavazza meg a központi berendezés költségeit mely körülbelül ezer-ezeröttszáz koronába kerül, továbbá a külső építkezéshez a munkadíjakat, amely szintén

legfeljebb hatnyolcszáz koronát tenne ki. A külső vezetékek és a jelző állomások kiépítésére pedig felkérnők volnának biztosító társaságok akiknek ezzel alkalommal nyílnék tűzoltási célra adakozni. A gyárosok hozzá járulásával esetleg elérhető volna, hogy egyenesen saját telepükről jelezhetnék a tüzet. A város lakossága remélhetőleg szintén hozzá járulna egy kevéssel, mert hiszen saját érdeke az, ha a városban minden negyedek-ötödik utcában lesz egy jelző állomás, a honnan bárki biztos és gyors segítséget hívhat veszedelem alkalmával. (Ehhez a gyűjtéshez a város a negyed mestereket bocsájthatná rendelkezésre.) Az iparosoktól elfogadnak a közreműködést, a támpontokhoz való hulladékból készült tartóvasak díjtalan szállítását, a lakatos- és kovácsoknál öszszgyűlélt ügynevezett salakot (cundert) a bádgosoktól a horganylemez hulladékot és hasonló dolgokat. Beszállítva a tűzoltó lakatnyába ez mind értékesíthető volna e célra. Az első kiépítendő tervbe felvettem a következő tizennégy jelző állomást:

1. Radnai ut, Boros Beni tér.
2. Lyceum
3. Izr. templom
4. Határ és Alsómolnár utca
5. Süveg-tér
6. Weitzer- és Batthyány utca
7. Kossuth-utcai hid
8. Gáj
9. Gyártelep
10. Sarió- és György-utca
11. Választó- és Borona-utca
12. Kapa- és György-utca
13. Csutora- és Választó-utca
14. Kosár- és György-utca

Ezen állomások volnának egyelőre a leg-szükségesebbek, a melyeknek költségei: a külső vezeték ezerkétszáz ezeröttszáz korona a jelző helyek, ezeröttszáz ezernyolcszáz koronába kerülnének.

E hálózatok szükség esetén nagyon könnyen és aránylag kevés költséggel kibővíthetők is volnának.

Rósa Géza
elektro technikus.

Kétségtelen, hogy Arad tűzbiztonsági intézkedései között nem utolsó helyet foglalna el a terv megvalósítása, a mi az itt megpendített eszme alapján egy kis jóakarattal könnyen keresztülvihető lenne.

A meggyilkolt rendőrkapitány.

(Az eperjesi szenzáció részletei.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 3.

Eperjesről táviratozzák lapunknak: Stephany Nándor dr. rendőrkapitányt, a kit tegnap hivatása teljesítése közben Kiss Győző adótiszt lelőtt, holnap délután 4 órakor fogják a város lakosságának osztatlan részvéte mellett eltemetni. Szerencsétlen özvegye és kis gyermeke teljesen vagyontalanul, minden támasz nélkül maradtak hátra. Egyelőre a város gondoskodik róluk, de a további támogatás érdekében a kormányt foyják megkeresni, mivel Stephany rendőrkapitány annak szolgálatában vesztette életét. A lapok különben tévesen közölték, hogy Kiss Győző a városi adóhivatalnak volt a tisztviselője. Kiss Győző és büntársa, Margocsay Gyula a magyar királyi adóhivatal tisztviselői voltak. Az elsikkasztott összeg körülbelül nyolcszáz korona. Margocsay eltűnt a városból, de elrendelték körözését.

A megdöbbentő tragédia részleteiről ma a következőket jelentik:

Kiss Győző már régen folytatta apró sikkasztásait. Hoffmann Mór kir. pénzügyigazgató vizsgálatot indított ellene s ebből kiderült, hogy a hűtlen adótiszt egy év óta csaknem minden hónapban sikkasztott kisebb-nagyobb összeget, a mit aztán büntársával, Margocsay Gyulával elköltött.

Kiss Győző roppant erőszakos, nagyhangu

ember volt. Egy éjjeli dorbézolás után egyszer nagy hatást provokált az utcán, miért a rendőrkapitány elé kerülve másnap, az érzékenyen megbűntette. Azóta ellensége lett Stephany-nak és ahol lehet, kereste az alkalmat, hogy borsót törjön a kapitány orra alá.

Stephany Nándor dr. rendőrkapitány volt az, aki először figyelmeztette a pénzügyigazgatót arra, hogy Kiss feltűnően költekezik, ami 60 frtos havi fizetéséből nem igen telik. Megis mondta ezt a rendőrkapitány Kissnek, amikor ez megint előbe került egy utcai botrány miatt:

— Figyelmeztetem Hoffmann pénzügyigazgatót, hogy kutassa ki, honnan szerezte ön a pénzt a költekezésre.

— Semmi köze önnek ahhoz, hogy én honnan kapom a pénzt — szolt orditva Kiss — és tiltakozom az ellen, hogy ön gyanúsítson!

— Pedig majd kiderítjük, hogy honnan szerzi be a pénzt, akármennyire is ugrál, szolt a rendőrkapitány.

— No hát akkor meg is fogja keserülni. Én nem tréfálok!

A rendőrkapitány volt az, aki a vizsgálatot a sikkasztási ügyben siettetette, mert már tisztában volt azzal, hogy Kiss sikkaszt. Kiss tegnap éjjel megint lumpolt és többször mondta.

— Lehet, hogy utoljára mulatok.

Egy izben a kávéházban, a hol a dorbézolás folyt, elővette a forgópisztolyát és így szolt az ismerősének:

— Látod, ez két embernek van szánva!

Néhány nappal az előtt az eperjesi pénzügyigazgatóság adóhivatalában egy vidéki parasztasszony 67 koronát fizetett be az adó fejében. Mivel ex-lex állapotban könyveket sem vezethetnek rendesen, így a nyugtázás sem folyik a régi rendszer szerint, nyugtát nem kapott az asszony.

A pénzt az asszony az adóhivatal illetéki osztályánál fizette be. Tegnap reggel ugyanazon asszony újból eljött, hogy a 67 koronán kívül még a hátralevő összeget befizesse. Az adótiszt kereste az először befizetett összeg feljegyzését a könyvekben, de az seholsem volt bevezetve. Az esetet bejelentették Hoffmann Mór pénzügyigazgatónak, ki erre az asszonyt az összes ottlevő tisztviselőkkel szembesítette, de egyikükben sem ismerte fel a pénz átvevőjét. A hivatalnokok közül egyedül Kiss hiányzott s így valószínű volt, hogy ő a sikkasztó.

Hoffmann Mór pénzügyigazgató a sikkasztásról azonnal jelentést tett az eperjesi rendőrkapitányságnak. Stephany Nándor dr. rendőrfőkapitány nyomban megtette az intézkedéseket a sikkasztó felkutatására. Rendőrök mentek széjjel a város minden irányában s lakásán is keresték Kiss-t. Végre hosszabb kutatás után Hampel korcsmáros helyiségében megtalálták, hol a sikkasztó cigányszó mellett nagyban mulatott. A kiküldött rendőrbiztos erre letartóztatta a részeg sikkasztót s annak elkeseredett ellenkezése dacára bekísérte a rendőrségre, hol szembesíteni kellett volna a bejelentő paraszt-asszonynyal.

Kiss Győzőt a korcsmából egyenesen a rendőrség épületébe kísérték, hol a rendőrkapitány elé vezették. A rendőrkapitány hivatalos szobájában felvették a sikkasztásról a jegyzőkönyvet. Kiss eleinte mindent tagadott, de a rendőrkapitány keresztkérdései alatt bevallotta a sikkasztást. Stephany Nándor erre elrendelte a sikkasztó megmotozását, hogy így a még esetleg meglevő pénzt megszerezze.

Kiss Győző abban a pillanatban, hogy a ruhájához akartak érni, belső oldalzsebéből revolvert rántott elő s a közvelel mellett álló Stephany Nándor dr. rendőrkapitányra kétszer egymásután lött.

A rendőrkapitány, kit az egyik golyó szíven ért, voltan rogyott össze. A merénylő erre maga ellen fordította a fegyvert s agyába röpített egy golyót.

A lövés zajára berohantak a szomszéd szobában levő tisztviselők s ott találták nagy vértócsában a rendőrkapitányt. Az előhívott orvos már csak a beállt halált konstatálhatta.

A merénylő még néhány percig élt s ez alatt bevallotta, hogy a sikkasztásban Margocsay adótisztnek is része van, akivel együtt költöttek el a hivatalos pénzt. Kiss néhány perccel vonaglás után meghalt.

A rendőrségen történt rémes esetről az egyik tisztviselő értesítette Stephany Nándor-né szül. Kálnay Annát, akire kimondhatatlanul fájdalmas hatást tett a katasztrófa. A hír vétele után többször eszméletét vesztette. A meggyilkolt rendőrkapitány holttestét kocsin lakására szállították, hol még a délután folyamán ravatalra helyezték. A gyilkos merénylő után a város előkelőségei közöttük a főispán, a polgármester, a vármegye alispánja részvételükkel igyekeztek enyhíteni az özvegy gyászát.

Az öngyilkos merénylő holttestét a hullaházba szállították, míg a rendőrség, büntársa Margocsay adóhivatalnok felkutatására megtette a kellő intézkedéseket. A tragikus kimenetelű letartóztatásról értesítették a pénzügyigazgatóságot, valamint a kassai rendőrséget.

Tragikus előléptetés.

(Halál a fertőzött szoba miatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 3.

Megható és leiket megrendítő módon fejezte be tegnap pályafutását egy szegedi vasuti főmérnök. Élete delén állott meg, biztató reményekkel a jövőre nézve, amikor hirtelen egy váratlan katasztrófa érte, mely elragadta az élők közül.

Szentmiklóssy Dénest négy év előtt helyezték a szegedi üzletvezetőséghez főmérnöki rangban. A közel ötvenesztendő nőtlen ember hamarosan megnyerte tisztviselőtársai rokonszenvét és mint közbecsülésben álló főtisztviselő élt a városban.

A múlt év június havában az üzletvezetőség számosztályának főnökévé léptették elő. És ez idézte elő Szentmiklóssy élete tragédiáját. O ugyanis Kiss György főmérnök, a számosztály főnökének helyére került. Kiss nagyfoku tüdővészben szenvedett és az is okozta halálát a múlt év május havában a Szeged felé robogó gyorsvonaton. Helyébe Szentmiklóssyt neveztek ki: már június havában be is költözött elődje földszinten levő hivatali helyiségébe.

Néhány hónap mulva kartársai megdöbbenve konstatálták, hogy a még nem rég egészségtől duzzadó ember egyre sápadtabb lesz és napról-napra rosszabb egészséget tükrözöttetett vissza az arca. Gyakorta köhécselt és konstatálta, hogy nagyfoku láza van. Tisztviselőtársai kérdezték, hogy mi baja.

— Nem tudom, mi lett, csak úgy érzem, hogy valami bajom van, — felelte.

Figyelmeztették, hogy jó lesz hamarosan orvoshoz fordulni; de ő tréfásan mondta:

— Nem lesz nekem semmi bajom. Soha életemben se voltam beteg.

Hosszas unszolásra azonban mégis elment egy orvoshoz, a ki fővilágosította, hogy tüdővész. Csak rövid ideje, hogy megtámadta a baj a tüdejét. A vizsgálat során kitént, hogy a szerencsétlen ember elődjétől kapta meg a nyavalyát, mely a hivatali helyiségben maradt bacillusoktól támadt a tüdejében. Sok orvoshoz fordult aztán, de már nem lehetett rajta segíteni. A

tavaszzal annyira legyöngítette a betegség, hogy kénytelen volt ágyba feküdni.

A nyáron föllábadt némileg és egy erdélyi fürdőbe ment. Kissé helyreállt az ereje, de a hűvösebb napok jöttével ismét legyöngült. Nehány hét előtt leutazott Kolozsvárra és a Karolina-kórházban ápolhatta magát. Már lehetetlen volt megmenteni és tegnap délután elhunyt a kórházban.

Tisztviselőtársai közül ma többen elutaztak Kolozsvárra, hogy részt vegyenek a tragikus véget ért főmérnök temetésén.

SPORT.

— Az Aradi Atlétikai Club e hét folyamán Szathmáry János elnöke alatt választmányi ülést tartott, melyen örömmel vette tudomásul a választmány az országos uszóversenyéről, a szeptember 6-iki házi atlétikai viadalról és a Temesváron tartott football mérkőzésről szóló jelentéseket, ugyszintén a titkár előterjesztését, a tagfelvételeire jelentkezők névsoráról. Az előterjesztés alapján a klub rendes tagjai sorába ígattattak: Alexy Sándor dr. orvos, Andrassy Rezső máv. építész, Balázs Kálmán gazdasági egyesületi könyvelő, Barkóczy István gazdasági egyesület ellenőr, Butykay János jószágigazgatósági ellenőr, Deák Sándor dr. máv. fogalmazó, Jurasovits Adolf acev. hivatalnok, Major Sándor dr. máv. fogalmazó, Martinovits Róbert máv. s. fogalmazó, Németh Jusztin joghallgató, Nevelits F. csendőrhadnagy, Ruzska István máv. mérnök, Varga Károly ref. segédlelkész és Verzár Sándor tak. pénztári hivatalnok.

A király és a válság,

Hódossy Imre jelöltsége.

(A felség Budapestre jön. — A honvédelmi miniszter sorozásai rendelete.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 3.

A mai nap folyamán Hódossy Imre neve vetődött fel egész komolyan azok sorában, kiket leendő miniszterelnök gyanánt emlegetnek. A hír jó ideig tartotta magát. Este azonban kitudódott, hogy Hódossy jelöltsége egyszerű kombináció, mert Hódossy kijelentette, hogy nem hajlandó beleülni a miniszterelnöki székbe.

Jövő csütörtökön, e hó 8-án a király ismét Budapestre érkezik, akkor talán eldől a válság. Addig nem is várható semmi komolyabb fordulat.

Mai tudósításunk a következő:

Hódossy jelöltsége.

Képviselői körökben sokat beszélnek a jövő kormányelnökről. Felsorakoztatják az összes jelölteket, akik számba jöhetnek, kritizálják őket, latolgatják a sánzszaikat.

A kombináló képviselők fantáziája már-már kimerült a jövő miniszterelnök keresésében, midőn most egyszerre, hirtelenül, váratlanul előtérbe lépett, és mint a futó tűz a kombinációk közé pattant a Hódossy Imre jelöltsége.

A tegnapi nap szülte ezt a jelöltséget, a mai nap már fölnevelte, erősítette. Tegnapi csak mint eshetőséget emlegették, ma már biztosra veszik. Végkép leszorult most Tisza István, Wekerle, Andrassy és a többiek nevei a kombinációk porondjájáról. A biznytalanságban tévedező politikusok szentí végre megpihennek egy stabil ponton, melytől várják a megoldást,

a békét, a nyugalmat. Ez a biztos pont Hódossy Imre személye.

Am azért nem bizonyos, hogy ő lesz miniszterelnök, de a képviselőknek jól esik már pihentetni a kombinációzásban kifáradt agyukat. Elfogadnák már Pontius Pilátust is, csak hozza meg a várva-várt megoldást.

Képviselői körökben, különösen a szabadelvűpártban mindinkább foglalkoznak Hódossy Imrével, akinek jelöltsége most egyszerre homloktérbe nyomult. Egy képviselő kijelentése szerint Héderváry, aki hétfőn megy Bécsbe, hosszabb ideig marad ott, hogy előkészítse a válság megoldását. Éppen azért tegnap Hódossy Imrét kereste fel, és vele hosszabb ideig táncskozott.

— A király — mondja ez a szabadelvűpárti képviselő — igen nagy bizalommal van a régi Deákista politikus iránt, aki tagja a programbizottságnak is.

Sőt azt beszélnek róla, hogy legutóbb a kihallgatások során a király egyenesen megkínálta a kabinetalakítással, de Hódossy egészségi állapotára hivatkozva, nem vállalkozott.

A legujabb miniszterelnök-jelöltről ismeretes, hogy a nemzeti párthoz tartozott ugyan, de régen Deák legodaadóbb híve volt. Apronyitól, dacára annak, hogy egy lobogó alatt szolgáltak, a közjogi és társadalmi kérdésekben hajszálnyi árnyalatok választják el, bár a két politikus soha nagyobb véleménykülönbségen nem volt egymással.

A szabadelvűpárt régi tagjai forrás szerint bizalommal viseltetnek Hódossy iránt, akit erős közjogi tudásáért, mint hajdani ellenzéki is megbecsültek. Hódossy tudvalevőleg a fiúmei kérdésben többször hírlapilag is sikra szorított a magyar tenrtatóság teljes kimondása érdekében, amiért a fiúmeiek akkortájt meg is haragudtak Hódossyra.

A hétfői audiencia.

Khuen gróf az eddigi intézkedések szerint hétfőn jelenik meg a királynál kihallgatáson.

O felsége, akit eddig vendége, a cár, teljesen elfogialt, még senkivel sem közölte véleményét a magyar parlamenti válság további fejleményei tekintetében. Éppen ezért csak kombináción alapulnak az összes hírek, melyeket a király szándékáról, a jövő eshetőségeiről forgalomba hoztak. Még az sem bizonyos, hogy a király már a jövő hét elején dönt-e Khuen gróf lemondásának kérdésében, bár a lemondás elfogadása aligha lehet kétséges. Valószínűleg meghallgatja a király további elhatározásai előtt a magyar parlamenti világ egyik vezéremberét is.

Bécsi jelentés szerint ott ismeretes, hogy Széll Kálmán, Andrassy Gyula és más előtérben álló magyar államférfiak ellenzik a képviselőháznak ex-lex idején való feloszlását. Hogy azonban ezt a kérdést Bécsben a közelebbi fejlemények hatása alatt nem tűzik-e mégis napirendre, az is hamarosan eldől. Attól függ ez, hogy sikerül-e a kibontakozás megkísérlésére olyan államférfiut megnyerni, aki a most már nemsokára készen álló szabadelvűpárti katonai programmal — ha ugyan azt a korona kormány-programnak fogja elfogadni — helyreállíthatja a Khuennal szemben szétrobant parlamenti többség egységét.

A válság döntő eseményei Bécsben fognak lejátszódni, mert a király az eddigi intézkedések szerint aligha jön előbb Budapestre, mint közvetlenül az Erzsébet-híd megnyitása előtt. De már ez is kétséges. Nehány nap előtt

ugyan még az a terv állt fenn, hogy a király jelen lesz az ünnepeken, ami abból is következik, hogy az udvar kérdést intézett a megnyitás részletes programjára vonatkozólag. Ujabb azonban kérdésessé vált, vajjon a király megmarad-e előbbi szándékánál?

A király utazása a legujabb tervek szerint bizonytalanná vált s most azt mondják, hogy valószínűleg tízedikén sem jön Budapestre, hanem a meghallgatandókat Bécsbe fogja citálni.

A király jön.

Egy újabb tudósítás azt jelenti, hogy a király még is csak lejön Budapestre a főntebb jelzett időpontban. Sőt már előbb, október 8-án megérkezik s így a válság nem Bécsben, hanem Budapestben dől el.

A politikai helyzetben egyébként ma a legnagyobb csend uralkodott. A képviselők jobbára el is utaztak a fővárosból.

A szabadelvű párti képviselők ma az ellenzékre az irányban igyekeztek hatni, hogy a jövő hét folyamán ne hívassák egybe az országgyűlést. Hangsúlyozták, hogy a király 8-án az eskütéri-híd megnyitási ünnepségeire Budapestre jön s akkor ugy is eldől a válság. Kérték az ellenzékét, hogy az előkészítő munkát ne szakítsák félbe s ne zavarják meg a nyugalmat a politikai helyzetben, hogy a megoldást elő lehessen készíteni.

Az ellenzéki pártok belementek ebbe s a függetlenségek nagyrészt el is utaztak Budapestre. Így a jövő hét csendesnek ígérkezik.

A mi Hódossy Imre jelöltségét illeti: Hódossy aligha lesz miniszterelnök. Ma este legalább ismételtén kijelentette, hogy a miniszterelnökséget nem fogadja el.

Kezdi a sorozást.

A Budapesti Közlönyben a magyar hivatalos lap mai számában az alábbi feltűnést keltő rendelet jelent meg:

A m. kir. honvédelmi miniszter i. évi 64.809. számú körrendelete valamennyi törvényhatóság közönségéhez, az állandó sorozó bizottságok működésének a póttartalékba helyezés és az osztrák honosok megvizsgálása céljából leendő újra megkezdése tárgyában.

Több törvényhatóság felterjesztéséből arról értesültem, hogy a folyó évi március 20. ról 22500. szám alatt kelt körrendelet kibocsátása óta, a melylyel az állandó sorozóbizottságok működése beszünttetett, jelentékenyen megszorodott azon katonák száma, a kiknek tekintetbe veendő férfirokonaik időközben keresetképtelenné váltak és így családfenntartói minőségben a póttartalékba való áthelyezésre igényt nyertek, de az állandó sorozóbizottságok szünetelése következtében az illetők férfirokonaiknak keresetképtelensége megállapítható nem lévén, a kedvezményben mindez ideig nem részesíthettek.

Ennek következtében megengedem és elrendelem, hogy az állandó sorozó bizottságok a védtörvényi utasításban megállapított napokon, sőt esetleg, a hol szükséges, a cs. és kir. hadkiegészítési kerületi és a m. kir. honvéd kiegészítő parancsnokságokkal egyetértőleg megállapítandó más napokon is működésüket újból megkezdjék.

Ujból hangsúlyozom, hogy az állandó sorozó-bizottságok elé, — miután a folyó évi ujoncjutalék országgyűlésileg még nincs megajánlva, magyar honosságu állításkötelesek nem vezethetők, hanem ezen sorozóbizottságok csakis a védkötelesek tekintetbe veendő keresetképtelen családtagjait vizsgálhatják meg a védtörvényi utasítás I. része 57. §-a értelmében keresetképtelenségük szempontjából.

De egyuttal megengedem, hogy ezen állandó sorozóbizottságok az osztrák honosságu állítás-kötelesek közül azokat, a kiknek sorozó-bizottság elé vezetése iránt, a védtörvényi utasítás I. része 101. §-a értelmében megkeresés történt, megvizsgálhassák.

Ezen osztrák honosságu állításkötelesek sorozóbizottsági megvizsgálásának akadályát nem lehet, miután azok mint osztrák állampolgárok a magyar ujoncjutalékba nem számítanak be.

Budapesten, 1903. évi szeptember hó 30. án.

Kolossváry s. k.
honvédelmi miniszter.

A rendelet első része helyes és törvényes, de a második részéhez igen sok szó fer. Miután a magyar országgyűlés az idén sem a közös hadsereg számára, sem a honvédség számára ujoncokat nem szavazott meg, Magyarországon a közös hadsereg számára osztrák alattvalókat sem lehet sorozni. A honvédelmi miniszter nyilván érzi ezt, mer nem rendel el az osztrák alattvalók sorozását, hanem „megengedi”. Ez az engedély azonban okvetlen zavarokat fog okozni, mert egyik törvényhatóság esetleg sorozni fogja az osztrákokat, a másik nem. A miniszter az engedéllyel a felelősséget magáról elhárítja; de azért nem cselekszik helyesen, mert zavarba hozza a törvényhatóságokat és új üszköt dob amugy is égő házunkba. Legfőbb ideje volna, hogy az illetékes körök belássák, hogy Magyarország igényeit valahára ki kell elégíteni, mert így mindennap csak újabb bonyodalmak támadnak.

Khuen tervei.

Egy bécsi távirat szerint Khuen-Héderváry gróf hétfői fogadtatása csak formai jellegű lesz. A király most nem tesz egyebet, mint elfogadja Héderváry lemondását és ideiglenesen megbizsa a kormányzati teendők további vezetésével az új kormány megalakulásáig.

A „Magyarország” szerint a szabadelvű pártkörben fejtelenség és tanácsatlanság uralkodik. A programra nézve Tiszák és Apponyiék közt még nincs meg az egyetértés a legfontosabb kérdésekben, hír szerint nem is lesz meg.

Székely Kálmán egyeztető művészete hajótörést szenvedett. A tanácskozások sikertelensége az igazi oka annak, hogy keddre halasztották a tanácskozás folytatását. Azt mondják, hogy Héderváry bécsi utjának eredményétől függ, hogy az ellenkező vélemények kiegyeztethetők legyenek.

Érdekes megemlíteni a kibontakozásnak azt a tervét, amelyet Khuen-Héderváry gróf második megbízatásakor a király elé terjesztett és felhatalmazást kapott, hogy az utódjának, mint kész programot átadja.

A katonai ugynevezett engedményekről néhány kurta szó volt a programban. Annyi csak, amennyit a szabadelvű párt emlékezetes délelőtti ülésén már elmondott Khuen-Héderváry gróf. De benne volt a bejelentése egy sürgős törvényjavaslatnak a létminimumról. Amelynek egyik intézkedése szerint 600 forinton aluli jövedelem adómentes. Benne volt a törvénytervezet a progresszív adóról. Benne volt a törvénytervezet az új kataszterről és az új földosztályozásról. Benne volt a törvénytervezet a választói jog kiszélesítéséről, a kerületek új beosztásáról és a községenként való szavazásról.

Ennyit tudunk — jegyzi meg egy mai fővárosi esti lap — nagy általánosságban. De tudjuk azt is, hogy e program alatt is ott háborgott volna a nemzeti követelések lávája. A megváltó eszmét, amelyet zászlójára irt a jelen, szaporítani lehet új, megváltó eszmékkel. A lelkesedés tüzeit ezek csak szítanák, de velük a gerjedt lángot még csak lohasztani sem lehet.

Az irredenták Kossuthhoz.

A trieszti és trento-i olasz irredenták levelet intéztek Kossuth Ferenchez, melyben azt a harcot, melyet a magyar nemzet a Habsburgok katonai hatalma ellen folytat, a civilizációért vívott nemes küzdelemnek mondják, melylyel mindazok rokonszenveznek, akik „zsarnok iga alatt” nyögnek.

— Azt kívánjuk, — végzi az irás, — hogy az önök harcát teljes és fényes győzelem koronázza és hogy ez a győzelem nekünk, az Ausztria által leigázott olaszoknak, egy új békekorszak kezdetét jelentse, hogy együtt örülhessünk a közös ellenség felett szerzett győzelemnek.

Az új templom.

Irtá: Fényes Lajos,
minorita áldozár.

Arad, október 3.

Lélekemelő, szép ünnepre ébred Arad várososa. Ugy a katolikus, mint a más vallásfelekezetűeket édes örömtőltheti el, midőn a fakó színű s már már összedőléssel fenyegető régi minorita-templom helyett egy új, impozáns istenházat szemlélhet. Készen áll a templom, legalább nagyjából. Ott áll a város közepén, — magában a város szívében s hatalmas harangjának ércszava mintha a Teremtőért dobogó városzövet jeleznél.

Épen másfél esztendeje, hogy az első csákyútés elhangzott a régi templom ósdi falazatán s ma, egy rövid másfél esztendő múlva már a díszes új templom megáldását ünnepeleljük.

Régi eszme, régi szükség volt már egy új, városunk kulturális fejlődéséhez, történelmi nevezetességéhez s a napról napra folyton szaporodó katolikus hívek számára megfelelő új templom felépítése. A múlt év február havában tartott egyik közgyűlésen felmerült, illetve szóba hozott az új templom égető szükségessége, minthogy azonban a közterhekből feltűnő, vagy jobban mondva lehetetlen lett volna az építési költségek fedezése, a templomépítés tervét a közgyűlés a társadalomra, vagy az utókornak gondjaira bízta. Arad és vidékének társadalmá egy megfelelő templom felépítését aligha tudta volna keresztülvinni s az utókor? Az meg már nehezen gyönyörködhetett volna a kétszáz éves rozoga templom szemlélésében, mert az mindennap összeomlással fenyegetett. A városunk fejlődését és szépítését mindenkor szívében hordozó Minorita rend segített a bajon, hogy az utókor, melyre a közgyűlés a templom építést testámi akarta, nem egy régi, szürke, kopott templomot, hanem egy fényes, impozáns istenházat örököljön s amire a város — pedig kegyur — nem talált fedezetet, azt felépítette óriási gond és fáradság árán a minorita rend.

A múlt év júniusában leromboltatták a város eseményeinek kétszáz éves néma tanuját; lehullott a templom homlokzatáról az évtizedes felírás:

1702. óta

Aradon letelepedett és lelkeskedő Minorita-atyák eme harmadik szentegyházát 1751-ben építették és 1884-ben megújították.

Lehullott, hogy egy díszes épület homlokzatnak adjon helyet.

1902. november havában a régi templom már le volt rombolva. Csák Alajos Cirjék dr. az építés körül elévülhetetlen érdemeket szerzett rendfőnök letette az első alapkövet s alig

háromnegyed év múlva már a keresztfeltételt és harangszentelést végezte. Az építés rohamosan haladt. A munkások egész raja dolgozott az új templom építésén. Amily lázasan folyt a munka, ép oly feszült kíváncsisággal vártuk az impozáns méretű templom elkészülését. Ma végre készen áll előttünk a modern felfogás szerint épült, hatalmas új szentegyház, hogy hirdesse Isten dicsőségét, a Minoritarendnek városunk iránt táplált szeretetét és áldozatkésztségét, dicsérje Tabakovits Emil építész mérnök művészetét.

Ismerjük el, hogy hálával tartozunk az új templomért a minoritarendnek, különösen Csák Alajos Cirjék dr. rendfőnöknek, aki lankadást nem ismerő buzgalommal fáradozott a templom felépítésén. Találja örömet alkotásának szemlélésében és jutalmát városunk társadalmának elismerő hálás köszönetében.

SZÍNHÁZ ES IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután: Peleskei nőtárus, bohózat. Este: Bob herceg, operetta. (Páros bérlet.)
Hétfő: Titok, vígjáték. (Páratlan bérlet.)
Kedd: Bánk bán, tragédia. (Páros bérlet.)
Szerda: Görög rabszolga, operetta. (Páratlan bérlet.)

Csütörtök: Titok, vígjáték. (Páros bérlet.)
Péntek: Bob herceg, operetta. (Páratlan bérlet.)
Szombat: Ahol unatkozna, vígjáték. Bácsné felléptével. (Páros bérlet.)

A drótosztót.

— Bónis Lajos fellépése. —

A Drótosztót foglalkozásához híven megtette vándorutját az arénától kőszínházig s jó híre, melyet még a nyári szezonban szerzett meg magának, hűségesen követte ezen a helyi vándorlason: Lehár melodikus muzsikáját, a képviselőségre aspiráló bádigos-mesternek s a darab házi zsidójának jóízű mókáit telt ház élvezte.

Erdekessége volt a darab mai előadásának az, hogy énekes-bonvivant minőségében ma mutatkozott be az új szerelmes színész: Bónis Lajos. A darab címszerepét vette át B. Szabótól, aki épen ebben a szerepben legutóljára mutatta be képességeinek legjavát s az új színész vállalkozása már ezért is nehezebb volt a sablonos bemutatkozásnál. Bónis játszott már az aradi színpadon, (Aradi Gerő alatt Pethes Imrével, Gergely Józseffel és Nyilassy Matyival,) s az aradi közönség emlékezetében már attól fogva kedvező vélemény él Bónis színjátszási képességeiről. Azóta erőben, rutinban sokat fejlődött s ma a vidék egyik legjobb lírai szerelmese. Ebből a szempontból tehát, úgy hisszük, előnyösebb lett volna ránézve, ha igazi szerepkörében léptetik föl, nem pedig abban, amelyet a B. Szabó eltávoztása folytán osztottak rá. Ennek dacára konstatalhatjuk azonban, hogy Bónis itt is megállta a helyét, alakítását kifogás nem érheti. Hangja nem nagy terjedelmű, nem is olyan erős, mint egy hivatásos színpadi énekesé, de kellemes s énekes-bonvivant szerepekben, amelyeknél a főszerep nem kizárólag az éneken, hanem ezzel egyformán, sőt talán még inkább a játékon van, jól meg fogja állni a helyét. Rokonszenvesen fogadta ma is a közönség, s azt hisszük, hogy olyan szerepekben, melyek az átlagból a mainál jobban kiemelkednek, jelentékeny sikerekben lesz még része.

A darab előadására vonatkozólag általában azt mondhatjuk, hogy nem sikerült annyira, mint a nyári színházoeliek. Az utolsó felvonásban több volt a kavargás, mint a szöveg szerinti játék, s az a változás, melyet a felvonás szereposztásában tettek, nem vált eredményére az előadásnak.

A régi szereplők közül ma is kiemelkedett Rózsa Lili, akit hatalmas virágcsokor foga-
dott színpadra léptek, Sz. Karácsonyi Ma-
riska, Bejczy György, továbbá Polgár és Sar-
kady, akik egész este derűtségben tartották a
háza. A történeti hűség kedvéért meg kell
emlékeznünk a cake-walk-ról, melyet Rózsa
Lili és Polgár fenomenálisan táncoltak el. (a.)

* **Október 6. a színházban.** A vértanuk
gyásznapján az *Aradi Nemzeti Színház*-ban is
áldozati tüzet gyújtanak a 18 hős halhatatlan
emlékezetének. Ebből az alkalomból Katona
József *Bánk bánja* kerül színre, részben új
rendezéssel és szereposztással. Az előadás
kezdeté előtt *Gazdy* Aranka elszavalja *Farkas*
Ferenc alkalmi költeményét, melyet a délelőtti
ünnepségen a vértanuk szobra előtt ugyancsak
ő ad elő.

* **B. Maár Julia**, a kiváló drámai színésznő,
az aradi közönség régi kedvence, mint szerző-
dött tag szombaton lép először színpadra Pail-
leron híres vígjátékában, az *A hol unatkoznak*-
ban. Egyik régi és kitűnő szalon-szerepét játsza
itt Bácsné, amelyben ugyszólván legnagyobb
sikerét aratta.

* **A görög rabszolga.** Sidney Jones nép-
szerű dallamos operettje annyi sok zajos siker
után szeptember 7-én este ismét be-
vonul az aradi színpadra. A darabot tudvalevő-
leg *Leszkay* hozta színre először Aradon, most
azonban teljesen új díszletekkel és betanulás-
sal megy a darab úgy, hogy a bemutató rep-
riz számba megy. Kettős érdeket kölcsönöz az
estének, hogy ugyanakkor lép fel először *Fóti*
Frida, a színház új énekes naivája is Iris sze-
repében.

Aradi lóversenyek.

(A nevezési program.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 3.

Az *Aradi Verseny-Egyesület* október hó
24-én és 25-én (szombaton és vasárnap) tartja
idei meetingjét, amelyre szokás szerint gazdag
és eleven programot állítottak össze. Ugy
értesülünk, hogy az idejű versenyeknél is start-
hoz állítják lovaikat a legelső fővárosi és vi-
déki istállótulajdonosok, így érdekes mérkőz-
ésekre van kilátás.

A két napos aradi verseny feltételeit és
nevezési programját ma bocsátotta ki az egye-
sület nevében *Breda* Viktor gróf. alelnök és
Persa Péter egyesületi titkár. E szerint a ne-
vezési zárnap, árbejelentés és teherközlési
határidő: október 15. este 8 óra. A nevezéseket
a verseny-egyesületi titkárhoz (Arad, Batthyány-
utca 19.) kell bejelenteni.

A nevezési program a következő:

Első nap.

I. félvérék gátversenye. Díj 800 kor. Ebből
600 kor. a győztesnek, 200 kor. a másodiknak.
Táv. kb. 3200 m. Urlovasok által lovagolandó.

II. Aradi verseny egyesület díja. Díj 1000 kor.
Ebből 800 kor. a győztesnek, 200 kor. a máso-
diknak. Sikverseny. Tav. kb. 2400 m.

III. Csálai díj. (Gátverseny.) Díj 2000 kor.
Ebből 1500 kor. a győztesnek, 300 kor. a má-
sodiknak, 200 kor. a harmadiknak. Tav. kb.
3200 méter.

IV. Kurticsi díj. (Eladó verseny.) Díj 1500
kor. Ebből 1000 kor. a győztesnek, 300 kor. a
másodiknak, 200 kor. a harmadiknak. Tav.: kb.
1600 m. Győztes 2400 kor. árverés útján eladó.
Urlovasok, vagy magyar lovászfiúk által lova-
golandó.

V. Hadseregi gátverseny. Díj 900 kor. Ebből
600 kor. a győztesnek, 200 kor. a másodiknak,
100 kor. a harmadiknak. Tav. kb. 2400 m. A
csász. és kir. közös hadsereg és mindkét hon-
védség tényleges szolgálatában álló tisztjei és
tiszthelyettesei tulajdonában levő és tényleges
szolgálatban álló tisztek, illetve tiszthelyettesek
által lovagolandó.

VI. Hölgyek díja. (Akadályverseny.) Tiszte-
letdíj 1000 kor. Értékben a győztesnek, 200 ko-
rona a másodiknak. Tav. kb. 4000 m.

Második nap.

I. Nyeretlenek gátversenye. Díj 1200 kor.
Ebből 1000 kor. a győztesnek, 200 kor. a má-
sodiknak. Tav. kb. 3200 m.

II. Hadseregi akadályverseny. Díj 1400 kor.
Ebből 1000 kor. a győztesnek, 300 kor. a má-
sodiknak, 100 kor. a harmadiknak. Tav. kb. 4000 m.

III. Mácsai díj. (Eladó verseny.) Díj 1500
kor. Ebből 1000 kor. a győztesnek, 300 kor. a
másodiknak, 200 kor. a harmadiknak. Tav. kb.
1600 m. Győztes 1600 koronáért árverés út-
ján eladó. Urlovasok vagy magyar lovászfiúk
által lovagolandó.

IV. Simándi nagy akadályverseny. Díj 2500
kor. Ebből 1800 kor. a győztesnek és tisztelet-
díj a győztes lovasának, 500 kor. a második-
nak, 200 kor. a harmadiknak. Tav. kb. 4800
méter.

V. Altisztek gátversenye. Díj: 50 kor. a győz-
tesnek, 30 kor. a másodiknak, 20 kor. a har-
madiknak. Az Aradon állomásozó cs. és kir.
8-ik huszárezredbeli altisztek lovai számára. Tav.
kb. 2400 m.

VI. Vigasz verseny. Díj 600 kor. Ebből 400
kor. a győztesnek, 200 kor. a másodiknak. Tav.
kb. 1400 m.

A vízárak leszállítása.

(Erős bírálatok a vízvezeték ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 3.

Az aradi vízvezeték többszörösen ak-
tuális most. Egyrészt a vízárak leszállí-
tása foglalkoztatja a vízvezetési hálózat-
nak az újtelepre való kiterjesztésével kap-
csolatosan a törvényhatóságot, másrészt
általános panaszra adott okot a vezetési
viznek gyakori tisztátalansága, mely külö-
nösen az utóbbi napokban mutatkozott
tűrhetetlen mérvben.

A vízárak leszállítása ügyében a csa-
torna és vízvezetési bizottság ma ülést
tartott, melyen éles hangon bírálták meg
a vízvezetési társulat eljárását, melylyel
a szerződéses feltételeinek nem tesz ele-
get. Ugy ebből, a különben csak ötlet-
szerűen felmerült körülményből kifolyólag,
de meg tekintettel a hálózat kiterjesztési
tervére (amennyiben lesz belőle valami),
az a vélemény nyilvánult meg a bizott-
ságban, hogy a jelenlegi vízárakat teteme-
sen le kell szállítani.

A vízvezetési társulat egyelőre csu-
pán az öt százalékos leszállítás mellett
van, amelyet tudvalevőleg nem vett tu-
domásul a közgyűlés. A bizottság termé-
szetesen nem találta elégségesnek ezt az
engedményt s a társulatot záros határidő
alatti nyilatkozat tételre szólította fel,
hogy a hálózat kiterjesztésére adandó en-
gedély fejében hajlandó-e, s milyen leszállítást
hajlandó nyújtani. Ha a társulat
nem megy bele megfelelő engedménybe,
ugy a további tárgyalások fonala meg-
szakad s az újtelepre nem terjedhet ki a
hálózat.

(Az ügy bonyodalmai.)

Az újtelep csatornázásának terve még ak-
kor keletkezett, mikor a vaggongyár fordult ez
iránt a közgyűléshez. A törvényhatósági bizott-
ság annak idején, *Domonkos* Lajos indítványára
kimondta, hogy addig szoba sem áll a hálózat
kiterjesztése dolgában a társulattal, míg ez le
nem szállítja a vízárakat. *Veszely* Pál és társai
a közgyűlésnek eme határozatát megfélembre-
ték a belügyminiszterhez, aki a határozatot fel-
oldván, kimondta, hogy a vízárak függetle-
nek az újtelepi hálózattól.

Közben a vízvezetési társulat bejelentette,
hogy öt százalékkal leszállítja a vízárakat, mit
a közgyűlés nem találta elégségesnek, s a víz-
vezeték kiterjesztésére nem adta meg az enge-

délyt. *Veszely* Pál és társai újból megfélembre-
ték a határozatot, ezt a miniszter ismét feloldta,
de most már kimondta, hogy tárgyaljon a vá-
ros a társulattal engedmények dolgában. Ebben
az ügyben már volt tárgyalás, de a vállalattal
nem tudott a város megegyezésre jutni, s így
karult a kérdés ma ismét napirendre.

Institóris Kálmán polgármester elnökölt az
ülésem, melyen *Varjassy* Lajos gazdasági ta-
nácsnok ismertette az ügy előzményeit, felszó-
lítottván a társulat jelenlévő képviselőit, hogy nyil-
latkozzanak: hajlandók-e engedményeket tenni, s
milyeneket?

(A társulat nem enged.)

Mandl Vilmos dr., a társulat ügyésze: Ki-
jelenti, hogy a vízvezetési vállalat meghívást
kapott, a nélkül, hogy a napirendre kerülő
tárgyról tudomása lett volna. Az ügy sokkal
fontosabb, semhogy így azonnal nyilatkozni le-
hessen a társulat, melynek mindig az volt
a célzata, hogy a közönséget kielégítse, a ma-
ga részéről is elő akarja segíteni a hálózat ki-
terjesztését. Az engedmény, a-mit felajánlott,
nem csekély dolog, s megtette ezt anélkül,
hogy megbizonyosodott volna arról, hogy a napi
fogyasztás a 10,000 hektolitert elérte volna. A
vesztésége ezzel több lesz a társulatlak, mint
a mennyi a várható új jövedelme. Megtette
azonban az ajánlatot a jövő reményében, s
hogy az ügyet elősegítse. Nagyobb engedményt
azonban nem lehet tenni. Ha a rendes kama-
toztatást a tőke meghozta volna, akkor a vál-
lalat maga igyekezett volna a közönséget fo-
kozottabban szolgálni. De mivel nincs ilyen
helyzetben, valóságos öngyilkosság volna a na-
gyobbmértvű leszállítás. Igéri azonban, hogy az
igazgatóság tárgyaini fogja a kérdést, s minden
lehető megtesz.

Varjassy Lajos: Már augusztusban tudat-
ták a vállalattal, hogy a vízárak leszállítását
kivánják, s most, a meghívón is ki volt tűn-
tetve a napirendre kerülő tárgy. Így nem le-
het, hogy csak az ülés folyamán értesültek az
ügyről. Ezután bővebb tájékoztatással felolvassa
a vállalat mérlegét, mely szerint 1901-ben 861,661
kőbméter, 902-ben 857,542 kőbméter volt az
elfogyasztott víz; 901-ben 124,786 kor. 83 fill.
a bevétel, 65,586 kor. 14 fill. a haszon; 902-ben
pedig 69,248 kor. 50 fill. a haszon. A fogyasztás
mennyiségében 5881 kőbméter, a haszonban
3662 kor. 37 fill. a növekedés a múlt évihez ké-
pest.

Tedeschi Viktor szóvá teszi, hogy vajjon
az ugynevezett általány árak, melyek miatt nem
méretik az összes vízfogyasztás, nem hozták e
létre olyan helyzetet, hogy jelenleg tulajdonké-
pen elérte a fogyasztás azt a mennyiséget, mely
az árak leszállítását vonná szerződésszerűleg
maga után.

(Kifakadások a vízvezeték ellen.)

Domonkos Lajos: A társulati ügyész azt
mondta, hogy nagyobb eredményekbe nem me-
hetnek, mert ez egy az öngyilkossággal. Szó-
láza szerinte a mai helyzet öngyilkossági álla-
pot, s ha ez így megy tovább, a törvényható-
sági bizottság ama merev álláspontot kényte-
len elfoglalni, mely az egyedüli fegyvere a sze-
rencsétlen szerződéssel szemben. Mikor léte-
sült a vízvezeték, felmerült a kérdés: szűrő,
vagy szűrőtlen víz kell-e. Erős forszírozásra a
szűrő víz mellett foglaltak állást, s ezzel két-
szeres ára lett a víznek. Később azután a mi-
niszter is kimondta, hogy 41 méteres kutnál
nincs szükség a szűrésre. Mivel azonban a drága
szűrő vízért fizet a polgárság, mindenki azt
képzelt, hogy tiszta vízhez jut.

Ez azonban csak düssá vált. A víz olyan mint
a szűrőtlen, gyakran pedig valóságos pocsolya.
Ha tehát a társulat képtelen a szerződésnek
eleget tenni, a közönség sem köteles a terheket
viselni.

Fogadják el a társulat azt az álláspontot,
hogy a vizet szűrőtlenül, tehát egyszeres árért
adja. Ha olcsóbb lesz a víz, még hasznára vá-
lik a társulatlak, mert a közönség, nem lévén
kénytelen úgy bánni a vízzel, mint az orvos-
sággal, többet fogyaszt s behozza a hasznot az
olcsóbb ár mellett is.

Visszatérve arra, hogy a társulat nem tesz
eleget a szerződésben foglalt feltételeknek,
szakértő vegyész kiküldését kéri a víz megvizsgál-
ására. O maga meggyőződött arról, hogy a víz
nem felel meg a feltételeknek, azonban nem

kivánhatja, hogy a véleményét illetékesnek tartsák.

Tedeschi Viktor: Mindenben helyesli azt, amit Domonkos mondott, de konstataja, hogy eltért a tárgytól. A kérdés az, hogy milyen engedményt volna hajlando a társulat tenni, ha a vizvezetek kiterjesztetnek? A törvényhatósági bizottság annak idején kimondta, hogy a társulással szemben, mely akkor nem tett elvárható ajánlatot, csak retorzióval élhetünk, azaz nem engedjük meg a hálózatnak az újtelepre való kiterjesztését. Azt hitte, hogy most a vállalat igazgatósága pálmával jelenik meg, hogy engedményt tesz, szolgálni kívánván ezzel a közegészségügynek. Miután látja, hogy a társulat mereven megtagad minden engedményt, indítványozza, vele többé szóba ne álljanak, s éljenek a jogos retorzióval. Végül hevesen bírálta a társulat eljárását, mikor a közönséget használhatatlan piszkos vízzel látja el.

(Nyilatkozás határidő alatt.)

Steinhardt Mór dr. indítványozza, hogy a két kérdés választassék ketté, s itt csak a kiterjesztéssel kapcsolatos leszállításról tárgyaljanak. A bizottság köteleztessék záros határidő alatti nyilatkozattételre.

Mandl tagadja, hogy a társulat mereven elzárkózik, egyben kijelenti, hogy azon az alapon, melyen a közgyűlés indult, tárgyalni nem lehet.

Steinhardt ezt a kijelentést visszautasítja. Az egész ügyet különben tisztán üzleti kérdésnek tekinti, melyben mind a két fél mindent megadhat és megtagadhat.

Tedeschi, Institoris Kálmán polgármester, **Polnai János dr., Domonkos, Varjassy Lajos, Mandl, Steinhardt** vettek még részt a hosszúra nyúlt vitában.

Mandl Vilmos dr. kijelenti, hogy a társulágnak eddig olyan ajánlatot nem tettek, hogy a hálózat kiterjesztése fejében szállítsa le a vizárakat. Így egészen más a helyzet s igéri, hogy a kérdéssel foglalkozni fognak.

Ez a kijelentés némileg megnyugtatta a bizottságot, mely végül harminc napi határidőt tűzött ki a társulat számára, hogy a leszállításról nyilatkozzék.

Október 6.

(A tizenhárom vértanú ünnepe.)

Arad, október 3.

Arad polgársága az igaz kegyelet érzetével, hazafias lelkesedéssel ünnepli meg 1849. október 6-ának gyászszal, de egyben dicsőséggel teljes évfordulóját. Folyó évi október 6-án nemzeti gyászünnepeket rendezünk, melyekre Aradváros, Aradmegye összes köz és magánhivatalok tisztviselőit, az iskolák tanárait tanítóit, valamint egyesületet társulatot, a tanuló ifjúságot és Arad hazafias közönségét tisztelettel meghívjuk. A nemzeti ünnepélyeket rendező bizottság nevében: **Kovács Vince** elnök.

Az ünnepély gyászmisével kezdődik. A gyászmisét a főt. Minoritaatyák új templomában reggel 9 órakor fogják a Mindenhatónak bemutatni. Az összes igen érdemes hatóságokat, testületeket, egyesületeket testületeket és a tanuló ifjúságot megkérjük, hogy 9/9 órára az új róm. kath. templomba jöjjenek el.

Az istentisztelet után a hatóságok, testületek, és a nagyközönség a vértanúk szobra elé vonul, ahol az ünnepély folytatása lesz. A vértanúk szobrától a közönség zene mellett a vesztőhelyhez zárandokol, hogy a halhatatlan Féltestenek emlékének áldozzon. Az ünnepségek részletes sorrendje a következő:

Háromnegyed 9 órakor gyülekezés az új róm. kath. templomban, ahol a gyászmise lesz.

A vértanúk szobránál.

1. Hymnus **Zoltai** Mátyás tanár vezetése mellett éneklik: a waggongyári dalkör tagjai.

2. „Október 6-án” költemény írta: **Farkas**

Ferencz, szavalja: Gaedy Aranka színművesznő.

3. Unnepi beszéd, elmondja: **Benedek** Árpád.

4. Hazafias dal, **Zoltai** Mátyás tanár vezénylete mellett, éneklik: az áll. tanítóképző hallgatói.

5. A budapesti tudomány egyetem hallgatóinak szónoka.

6. **Szózat**, éneklik: a waggongyári dalkör tagjai.

A szövegtől a közönség kizarándokol a vesz őhelyhez.

A vesztőhelynél.

1. Hazafias dal, éneklik: az áll. tanítóképző hallgatói.

2. A Golgotánál írta: **Pósa** Lajos, szavalja: **Harmath** Ferenc tanítójelölt.

3. A budapesti műegyetem hallgatóinak szónoka.

4. A különböző küldöttségek, testületek szónokai beszéd kísérete mellett megkoszorúzzák az emlékoszlopot.

5. Zárószó.

6. Ének, előadják az állami tanítóképző hallgatói.

*

A budapesti egyetemi ifjúságnak október 6-án Aradra érkező küldöttsége a következő tagokból áll: **Balta** Péter joghallgató, **Érczhegyi** Dezső orvostanhallgató, **Gyökössy** Endre joghallgató, **Hoffmann** Ottó joghallgató, **Horváth** Andor joghallgató, **Lakatos** Dezső joghallgató, **Némegy** Béla joghallgató, **Ohgyi** Lajos joghallgató, **Polgár** János bölcsészethallgató, **Szedlacsek** Dezső bölcsészethallgató.

A küldöttség Aradon megjelenik a szabadság-szobor és a vértanúk emléke előtt. A szobornál **Hoffmann** Ottó beszédet mond és **Szedlacsek** Dezső elszavalja ifj. **Abrányi** Kornélnak „Október 6” című költeményét.

A vesztőhelyen **Polgár** János bölcsészethallgató és **Gyökössy** Endre joghallgató saját ódáikat szavalják el.

*

Az aradi **Kossuth** Lajos betegsegítő és temetkezési egyesület az idén is leróni óhajtja a tizenhárom vértanú szent emléke iránt érzett kegyeletét. Felkérletnek az egyesület összes tagjai, hogy f. évi október hó 6-án d. e. 8 órakor az egyesület helyiségében (Szinház-épület, a Városi sörcearnok fölött) teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Az elnökség.

*

A f. hó 6-án tartandó gyászünnepekre az aradi 1848-49-es honvédegylet összes tagjait ezúton is meghívom. Gyülekezés reggel 8 órakor a szokott helyen. Arad 1903. október 3. **Simay** István elnök.

TANÜGY.

(—) Az új iskolai utasítás. Ma délután tartotta ülését az **Aradvidéki Tanító-egyesület** igazgató választmánya, mely értekezlet igen népes volt. Nagy érdeklődést keltett a tárgyalásra tűzött kérdés, az **ingyen ipariskolai tanítás kérdése**. Ebben a kérdésben igen élénk volt az eszmecsere s a határozat az volt, hogy kérelem útján próbálják meg orvoslását, mert a tanítól érdeket mélyen sérti s nem méltányos.

Az ülést **Kovács** Vince elnök vezette. Megnyitójában megemlékezett azon intézkedésekről, a melyeket az elnökség a legutóbbi választmányi ülése óta elvégzett. Szólt a **Tanítók Háza** holt napi ünnepélyes megnyitására, majd a jóváhagyott új alapszabályokat mutatja be. Az ingyen ipariskolai tanítás tárgyalása alkalmával felsorolták azokat a városokat, melyek ingyen ipariskolában nem tanítottak. Így tett

Temesvár is, Székesfehérváron pedig a törvényhatóság az ily célú indítványt nem fogadta el. Kassa városa jobban fizeti tanítóját s ilyen kötelezettséget nem kér a tanítótól. A választmány elhatározta, hogy kérelmet intéz a törvényhatósághoz oly célból, hogy ezen sérelmes intézkedést megszüntesse. A vallás és közoktatásügyi miniszteriumban most készítik el az új utasításokat, melyek a törvényhatósági joggal felruházott városok iskolai hatóságát fogja kötelezni. Kéri tehát az **Arad vidéki tanítóegyesület** a minisztert, hogy az utasítást életbeléptetése előtt adja ki tanulmányozás céljából az érdekelteknek, nehogy ismét a régi állapot álljon elő. Ezután az ülés intézkedéseket tett a nagy tagdíjhátralék behajtására. Az egyesület tagdíja emelve lett, most 6 korona. Az ülés a közgyűlésre vonatkozó intézkedések után ért véget.

Aranyhajú Józsa.

(A kis kardalok tragédiája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 3.

Aranyhajú Józsa sokan fognak emlékezni. Annak idején kardaloknéje volt az aradi szintársulatnak. Baba arcu, feltűnő szép, elegáns, sikkos kis színésznő, akiért bomlott a fél város fiatalsága. És különösen bomlott érte egy nagyon gazdag, de nagyon öreg bihar megyei gentry, a ki Józsa kedvéért feketére festette a bajuszát. Sőt többet tett: lábai elé rakta szívért, vagyonát, prima földjeit, szóval mindent, ráadásul pedig egy derűs tavaszi napon elvette feleségül.

Boldog napok következtek az elegáns, a sikkos kis Józsa. Oh, egy csöppet sem temette el magát férjének pusztai udvarházában. Ellenkezőleg. Lakást béreltek egyik előkelő aradi szállóban, a színházban páholyt tartottak s igen-igen sok pezsgős vacsorát rendeztek, melyekre a kis Józsa sűrűn meghívta szegény sorsban maradt egykori pályatársnőit is.

Jókedvű, zajos mulatozások voltak ezek. A társaságot, no mert társaság rendesen volt az asztal, jobban mondva a csinos menyecske körül, kivált tiszt urak, nyalka aranyzinóros huszártisztek, akik egyforma jóakarattal szórakoztatták Józsa is, meg az öregét is, — tehát a társaságot bizony sokszor együtt találta az ébredő hajnal. A bohém-lakületű, de egyébként már törődött férj olykor el is bóbiskolt a pezsgős palackok közt. Muri végeztével úgy kellett felrángatni a borgőzös asztal mellől...

Nemsokára aztán megjelent Arad utcáin egy cifra fogat, melyet vigan hurcoltak magukkal a jóféle zabtól fényes szőrű, gömbölyű hátú paripák. Ott ült a kis kardalokné a hetyke bakon a maga egész karcsu, elegáns mivoltában, tarka, világos tolettben, könyökig keztyüs kezében a négy nyalka paripa gyepőlőjével. Az öreg férj boldogan mosolyogva kuporgott mellette a bakon. A közönség pedig fejcsóválva nézett a ritka szépségű kis kardalokné ki-kibomló, napsugár-szőke haja után. A haj festett volt ugyan, akár a férj fekete bajusza, de hát jól festett. Es ez volt a fő.

Igy folyt egy ideig gyöngylen az élet. Férj uram azonban egyszer csak jónak látta megszüntetni az aradi mulatozást. Hogy mi volt az oka, ne firtassuk. Elég az hozzá, hogy Józsaék áttették a főhadiszállást Nagyváradra.

Multak, multak a hónapok, talán már a házasság első évforduloja is küszöbön volt, a mikor hire jött, hogy aranyhajú Józsa — ott hagyta az urát. Torkig lakott a pénzzel, vagyonnal, a csendes boldogság apró örömeivel, nyugtalan lelke izgalmak után vágyakozott. Hja, aki egyszer a színpadi életet megkóstolja, vissza viszi oda megint csak a szíve.

Józsa eltűnt Nagyváradról. Eltűnt az aranyifjuság epedése elől, hirtelen, megmagyarázhatatlanul, mint a délibáb, noha már akkor nem igen hasonlított ehhez a bájos pusztai tüneményhez, melynek legjellemzőbb tulajdonsága az elérhetlenség. Az öreg férj sem élt soká, egy átmulatott éjszaka után holtan találták meg a gőzfürdőben...

Az aranyhaju kardalosnő újból szinpadra lépett és igen természetesen, hogy újból szerzett magának egy duszgadzag gavallért. Azonban elbizta magát a szépségében. Zsarnokoskodott, kegyetlenkedett az ő alázas rabszolgája fölött, aki őt királynőjévé tette volna és szívesen lett volna hunyász rabszolgája, ha a kicsinek nem lett volna passziója a — tömeges rabszolgatartás.

A rabszorgalázadás következménye az lett, hogy az aranyhaju Józsa elhagyta városát és elment királynői hajlamának új birodalmat keresni. S talált is. Majd itt, majd ott uralkodott, de mindig zsarnok volt, csodálatos modern szirén.

Két évvel ezelőtt tragikus eset érte. Orült fejfájások gyötörték, melyek miatt *le kellett vágnia a gyönyörű haját*. Ezt nem tudta elviselni a szegény kis Józsa, — mert már őszinte részvét hangján kell róla írunk — *megőrült*.

A lipótmezei élők temetőjéből jött most hír az aranyhaju kóristánéről, szomorú hír, a melyben vigasztaló fényként derül az, hogy szenvedéseitől, borzasztó szenvedéseitől készül megváltani őt a jótékony halál. Az aranyhaju *Ligeti Józsa* haldoklik...

A cár elutazott.

(A műrztégi tanácskozások eredménye.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 3.

Az oroszok hatalmas cára ma, mint Bécsből táviratozzák, elhagyta a császárvárost s uralkodóktól szívélyesen elbucszva, Darmstadtba utazott.

A cár és *Ferenc József* király ma délután indultak el Mürztégből és fél négy órakor értek Meidling állomásra. Itt bucsuztak el egymástól s a cár Darmstadtba, a király pedig Bécsbe utazott.

A nagyjelentőségű találkozás után, melynek kiválóan politikai színezete volt, fölmerül most az a kérdés, hogy tulajdonképpen mit végzett a két uralkodó egymással. Hogy a forrongó Balkán kérdése hozta össze a cárt és a magyar királyt, az kétségtelen. Mindenáron rendet akarnak teremteni Macedóniában.

A két külügyminiszter, *Lamsdorf* és *Goluchowsky* grófok valamelyes megállapodásra jutottak. Erről a megállapodásról a következő értesüléseket vettük:

Az orosz és osztrák-magyar külügyminiszterek között folyó tárgyalások eredménye az, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország legközelebb *Szófiában* és *Konstantinápolyban* egy időben azonos jegyzékeket fognak betervezni, A tanácskozások minden fázisában a cár határozottan ellenezte a fegyveres beavatkozást.

A „N. Fr. Pr.” egyik munkatársának alkalma volt beszélgetni Mürztégből az orosz udvar egyik kiváló előkelőségével, aki *Lamsdorff* és *Goluchowsky* tárgyalásairól a következőket mondotta:

A műrztégi tanácskozások csak a két miniszter között a múlt évben kötött egyezség folytatása és kiépítése.

Amint akkoriban az ismert reformtervezet volt az eredmény, úgy most is, és pedig a legközelebbi jövőben, a jelenlegi konferenciák eredménye a nyilvánosságnak kellő formában ki fog adatni.

Arra a kérdésre, hogy lehet-e számolni új eshetőségekre, azt felelte az orosz államférfi, hogy a jelenlegi és a régi megbeszéléseknek ugyanaz a bázisa, és ez Ausztria-Magyarország és Oroszország együttesen kidolgozott reformtervezete. A közös akció végcélja is ugyanaz maradt, t. i. a béke helyreállítása Macedóniában. Ez volt a tanácskozások vezérfonala, és a reformtervezet kibővítése nem tér el ettől a vezérfonaltól. Az új megegyezések tartalmáról — mondotta az orosz — természetesen hallgatnia kell, annyit azonban mégis mondhat, hogy Ausztria-Magyarország közös akciójának pacifikatórius jellegét nem lehet alterálni.

Arra a kérdésre, hogy áll-e ez a kijelentés arra az esetre, ha Törökország nehézségeket támasztana a reformot keresztülvitele ellen, azt mondta a diplomata:

— Ez az eset Törökország eddigi magatartása után itélve, oly kevéssé valószínű, hogy nem is került kalkulációba.

De ha ez, a mint mondtam, teljesen váratlan fordulat bekövetkeznék, az esetre és a két hatalom között a megegyezés annyira mélyenjáró és oly erős, hogy az esetleg szükségessé váló rendszabályokra *okvetlen keletkezne valami megállapodás*.

Arra a kérdésre, hogy elkerülhetetlen-e Törökország és Bulgária között a háború, azt felelte, hogy *nem*.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az *Asztalos Sándor* társaság, mint szoborbizottság f. évi október hó 4 én este 7 órakor az alsó molnár utcai 888 vendéglőben rendkívüli közgyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja az elnökség.

(*) Az aradi iparosok első betegsegélyző és temetkezési együletének elnöksége holnap, vasárnap d. u. 3 órakor saját házának hivatalos helyiségében rendes havi ülést tart, melyre a választmányi tagokat ez uton is meghívja *Rosmanith* Albert elnök.

(*) Az aradi hivatalosok betegsegélyző és temetkezési egylete holnap, vasárnap délután 8 órakor tartja rendes havi választmányi ülést az egyület helyiségében. Felkértenek az összes rendes tagok is a szíves megjelenésre, mivel az ülés után néhai *Tóth* Ferenc volt tagtársnak sírjára állított emlékkövet testületileg fogjuk megkoszorúzni. Az elnökség.

(*) Az erzsébetvárosi Testvériség agghonvédek segélyző asztaltársaság vasárnap este 6 órakor tartja rendkívüli értekezletét *Rittler* János utódának vendéglőjében.

Batthyány gróf sapkája.

(Uj ereklye az aradi muzeumban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 3.

A szabadságharci ereklyék aradi muzeuma nagyérdékű emléktárggyal szaporodott meg. *Batthyány* Lajos grófnak, az első magyar felelős miniszterelnöknek *sapkája* került oda, melyet akkor viselt, mikor kivégezték.

A sapka, mely ama elszomorító, nagy jelenetnél szerepelt, *Károlyi* György gróf könyvtárosának, *Walther* Géának került tulajdonába. *Walther* nagy gonddal őrizte, *Wertheim*-szekrényébe zárta a féltett kincset.

Később id. esongrádi *Forgó* Istvánhoz került, kinek fia *Walter* leányát vette feleségül. Itt hasonlóképen megbecsülték s illő módon vigyáztak reá. *Forgó* a millenniumi kiállításon közszemlére tette a sapkát.

Az ereklye *Forgónál* sem maradt meg, hanem *Endrődy* Sándorhoz, a kiváló poétához jutott. Azzal adta át neki *Forgó*,

ki egyébként budapesti háztulajdonos, hogy *juttassa azt az aradi ereklyemuzeumba*.

Endrődy eleget is tett ennek a kívánságnak, és *Csák* Ciriák dr. minorita rendfőnök útján elküldte a muzeumnak a becses tárgyát. A rendfőnök készséggel juttatja el az ereklyét méltó helyére.

A sapka kék színű, ezüst szövessel, a tetején gombbal. Szavahihető emberek bizonyítják, hogy tényleg *Batthyányi* Lajosé volt.

A nagybecsű tárgy, október 6-án már látható lesz az ereklye-muzeumban.

A nyeremény-szállítók.

(Szenzáció a waggongyárban.)

Arad, október 3.

Az aradi waggongyár kapuja előtt egy bérkocsi állott meg ma reggel, melyből két fekete szalonkabátos ur ugrott ki pajzán könnyedséggel. Az egyik egy bőrtáskát szorongatott a hóna alatt, a másik pedig egy darab papirost tartott a kezében, melyből egy beszédet tanult meg a gyár kapujában is.

A kapus kalaplevéve fogadta az előkelő vendégeket s alázas hajlongások között kérdezte, hogy kit keresnek.

— *Fritz* Ferenc urat, a gyár tisztviselőjét — volt a válasz.

A portás bevezette az idegeneket a gyár hivatalos helyiségébe, ahol azonban *Fritz* Ferencet nem találták, mert a városban járt. De ott volt *Joób* Gusztáv, ki *Fritz*nek sógora s a kapus az ő szobájába vitte be a vendégeket.

Kölcsönös bemutatkozás után *Joób* Gusztáv megkérdezte a fekete kabátos urakat, hogy mit kívánnak a sógorától, talán szolgáltatásra lehetne ő is.

— Nem, nem, mi *Fritz* Ferenc uralal óhajtunk beszélni, még pedig személyesen és négyszem között.

Joób Gusztáv megijedt az ellenmondást nem tűrő hangtól, s egy pillanat alatt a legrémesebb gondolatok futottak át agyán. Ezek bizonyára párbajsegédek — gondolta magában — mert nem tartotta kizártnak, hogy az ő különben békés természetű sógora is lenyiltterezte egy meggondolatlan pillanatban *Formanek* főhadnagyot s már ott látta szegény *Fritz* Ferencet valamelyik vivóterem porondján összekaszabolva, vérbefagyva.

Rögtön staféták mentek a keresett tisztviselő után a város minden irányában s egy negyed óra múlva már rettenetes dolgokról beszéltek suttogva a waggongyár környékén s bizottságok alakultak egyrészt a család kíméletes értesítése céljából, másrészt pedig, hogy a helyi lapokat az eset elhallgatására kérjék fel.

Belelelt egy jó félóra, mire előkerítették *Fritz* Ferencet. Halotthalványan támolygott be a gyár kapuján, mert a küldőnc, ki a városban megtalálta, már elmondta neki a történetet, s a bérkocsi vészjóslólag vesztegelt a kapu előtt. A gyár tisztviselői részvétteljes arccal tekintettek szerencsétlen kollegájukra, s nem akarván hiábavaló beszéddel súlyosbitani fájdalmait, lehorgasztott fejjel, szótalanul mutatták meg az ajtót, melyen belül a két rettenetes idegen várja őt.

Fritz Ferenc belépett a szobába. A két idegen bemutatkozott s arra kérte *Joób* Gusztávot, hogy hagyja el a helyiséget. *Joób* aggódó arccal engedett a felszólításnak, de nehéz szívvel távozott, mert látta, hogy boldogtalan sógora, ki most egyedül maradt a titokzatos emberekkel, végigjárja a szivarvány minden színét. A szomszéd szobában helyezkedett el közel az ajtóhoz, hogy szükség esetén berohanhasson.

Mikor egyedül voltak, odalépett az egyik ur *Fritz*hez:

— Uram, mi X. sorsjegyiroda alkalmazottai vagyunk, ahol ön a múlt héten egy fél osztályosjegyet vásárolt. A tegnapi húzáson sorsjegyére huszonnégyezer korona nyereség esett. Ezt hoztuk el önnek, amit ezennel ki is fizetünk. Az ilyen nyereséget sok ember titokban szokta tartani, azért nem szólottunk az esetről még kedves sógorának sem. Kívánunk sok szerencsét, jó egészséget boldogságot hozzá.

Fritz Ferenc, a waggonyár derék tisztviselője bizalmatlanul bámult a két hajlángó urra, s csak akkor tért lassanként magához, mikor leolvastak a kezébe huszonnégy darab ujdontat új ezerkoronás bankjegyet.

Fritz kevés főnyereséget csinált még életében, de az a sejtelen rögtön felébredt benne, hogy ez a két ur alighanem egy kis borralaló reményében jött le Budapestről; s mivel amugy is jókora ijedség közben érte a kellemes hír, odanyomott az egyik ur kezébe ezer koronát utiköltségnél.

Mielőtt azonban elbucszott volna a sorsjegyiroda tisztviselőitől, nem állhatta, hogy meg ne kérdezze:

— Mondják uraim, minden nyereséget így kettesében szállítanak önök házhoz?

— Oh nem; volt a válasz, csak a kisebb nyereségeket. Ötvenezer koronát már négyen, száz ezer koronát nyolcan, kétszáz ezer koronát tizenhatan, és így tovább. Ezekért az utakért mi jelenkénték bért fizetünk a sorsjegyiroda tulajdonosának, s bizony tönkre is megyünk többnyire.

— Miért mennek tönkre?

— Azért kérem, mert ember legyen az a talpán, aki osztályosjegyen nyerni tud.

HIREK.

Az új templom megáldása.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 3.

A minoriták új templomát, mely impozáns arányaival egyik ékessége Arad főterének, Csák Cirjék dr. tartományi rendfőnök holnap, vasárnap délelőtt fogja megáldani és átadni rendeltetésének. A megáldás szertartására a rendfőnök Dessewffy Sándor csanádi megyés püspöktől kapott engedélyt. A felszentelést maga a püspök, vagy Németh József püspöki helynök fogja végezni a jövő évi pünkösdi ünnepek alatt.

A templomot csak részben rendezték be újlag, az oltárok, a prédikáló szék és az orgona a régiéknél benne. Ezek felújítására is nem sokára sor kerül. Napok óta lázas munka folyt a templomban, még éjjel is dolgoztak a munkások, hogy holnapra minden kész legyen. A kellő időre el is készültek az ideiglenes berendezéssel. A templom belseje hatalmas oszlopokkal és nagy arányaival igen jó benyomást tesz, mindenben a szépségéről híres római Santa Maria Maggiore-egyház utánzata lesz.

Holnap korán reggel a templomot elzárják s abba a megáldás befejeztéig nem mehet be senki. A megáldás délelőtt fél 10 órakor kezdődik kint az utcán s folytatódik bent a templomban. Előzőleg a toronyóra szerkezetét megindítják s beharangoznak.

Megáldás után közvetlenül kettős ünnepléstisztelet lesz: Szent Ferencért, a minoriták patronusáért és királyunkért, a ki tudvalevőleg holnap ünneplési napján. A szentmisén jelen lesznek a megyei és városi hatóságok, az állami hivatalok, testületek, társulatok és tanintézetek képviselői. A nagy misét a rendfőnök mondja fényes papi segédlettel, mely alatt az énekhar Sperber Frigyes vezetésével Vavrincez Mór E-moll miséjét és Hauer Tantum ergo-ját adja elő. — Szólót fognak énekelni Weichart Auróra és Brunhuber Ma-

riska kisasszonyok, Reinhart és Bing urak. A tíz órai király mise után tizenegy órakor ismét ünnepélyes nagy mise lesz.

Délben a minoriták rendházában szűkebb körű ebéd lesz, melyre a hatóságok fejei, valamint az új templom tervezői és építői hivatalosak.

Október elsejével új előfizetést nyitottunk az Aradi Közlöny-re. Kérjük azokat a tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése szeptember 30-ikán lejárt, hogy megrendelésüket mielőbb ujtsák meg, nehogy a lap szétküldésében fennakadás támadjon.

— Zsilinszky államtitkár kitüntése. Mint megbízható magánforrásból értesülünk, Zsilinszky Mihály vallás és közoktatásügyi államtitkárt a király legközelebb valóságos belső titkos tanácsossá fogja kinevezni.

— Az ekvitáció. Halksarkantyucsergés, meg nagy csomó szerelmes novella emléke pendül abból a közleményből, amelyben a hadügyminiszter a magyar hadtestek dandár-tisztiskoláinak elhelyezéséről ad hírt. Minden jónevelésű honleány tudja, hogy itt az ekvitációkról van szó, a mikben a lovassági tiszteknek meg kell tanulniok a magas iskola titkait s a miknek a révén hat hónapig cigánymuzsikába, pezsgőspoharakba s — azért katoná az ember! — puha, ölelő karokba fojthatja az apró, világtól elmáradott garnizonokban összegyűlt sok szomorúságot. A honvédszártisztek ekvitációja ma kezdődött meg Szegeden. A m. kir. 3. honvédszárezred aradi osztályából Benárd Aladár, Diószeghy Aladár hadnagyok, Kereszthy Odón, Kovács Jenő és Vadas Jenő tiszthelyettesek vannak az ekvitációba vezényelve.

— Eljegyzések. Kertész Miksa dr., a kiváló képzettségű fiatal aradi ügyvéd jegyet váltott Miskolcon özv. Schweitzer Sámueliné urasszony bájos és kedves leányával, Amália kisasszonnyal.

Stoll Emil eljegyezte Schwartz Pál Aradvárosi számtiszt szép leányát, Paula kisasszonyt.

— Új önkéntesek. Október első napján csapatosan jártak az utcán az őrmesterré lett önkéntesek. Csörgették vidáman a hosszú kardot, mely egész évi fáradozásuk gyümölcse. Felkötötték azzal az örvendetes utasítással, hogy szabad már letenniök. Így a régi önkéntesek csakhamar átférféldtak békés civilekké és hejyettük jöttek ujak, kardnőküliek és kevésbé vidámak. Az aradi 33. gyalogezredhez 30 új önkéntes vonult be tegnap. Hozzáadva ezekhez a két éves szolgálatra utasított 2 önkéntest ezuttal 32 önkéntes van a háziezrednél.

— Egyházi gyűlés. A aradi ág. hitv. ev. egyház vasárnap ok. 4-én d. e. 11 órakor egyháztanács gyűlést tart. E gyűlésen az 1904. évi költségelőirányzat és kivétel, a József főherceg ut. 15. sz. ház tatarozásáról szóló jelentés és a templomtelekre vonatkozó javaslat fog tárgyalás alá kerülni.

— A radnai Kossuth gyalázók. Közöltük mai lapunkban azt a nyilatkozatot, melyet Morár Valér dr. mária-radnai ügyvéd és társai magyargyalázkodásának szemtanúi küldöttek be. Most utólag megtudtuk Morár Valér társainak neveit is. Morár társai, akik a Kossuth gyalázásnak részesei a következők: Kurtucz, aki Morár dr. ügyvédőjtárja, Putics lippai tanító és Csinkudán, a lippai „Lipovana“-bank könyvelője. Kovács Béla m. radnai állami tanító a radnai román intelligencia megbízásából annak közlésére kért fel bennünket, hogy a radnai románok Morár eljárását a legvastagabb durvaságnak minősítik s ezért őt és társait megvetik, a radnai kaszinó választmányához benyújtott azon indítványt pedig, hogy Morár a Kaszinó-

ból kigolyóztassék, a radnai románok is támogatták. Morár dr. azon kijelentése tehát, hogy őt üldözik, ezzel önként elesik.

— Zsidómészárlás Oroszországban. A Kischenewtől néhány kilométernyire fekvő Mohilew orosz határszéli városban, mint Cernovicből táviratozzák, szeptember 30-án, a Jom-Kippar előestéjén, véres utcai harc folyt le a zsidók és a vidékbéli parasztok között, melynél mindkét részről számosan estek el. A város rabbi, aki értesült a készülődő támadásról, falragaszokon óvta a zsidókat, hogy ne menjenek az utcára. A zsidók lakásaikban védelmezték magukat a támadók ellen, akik rendszeresen felfegyverkezve, a rendőrséggel is eredményesen szálltak szembe. Zsidó részről háromszáz, a parasztok részéről száz a halottak száma. A támadók besszarábiai orosz parasztok voltak. Mohilew városnak 50,000 lakosa van, ebből a felerész zsidó.

— Megtagadott adófizetés. Nagybánya város képviselőtestületének ma tartott rendkívüli közgyűlésén élénk lelkességgel mondotta ki, hogy az adószedést megtagadja, és utasította adóhivatalát, hogy az önkéntes adózóktól se fogadják el a pénzt.

— Halálozás. Hónig Jánosné szül. Fejér Matild urasszony, 62 éves korában Világoson elhunyt. A boldogultban Páris Gábor világosi járási főszolgabíró anyósát vesztette el. Az elhunyt temetése vasárnap d. u. 3 órakor lesz Világoson.

— A komáromi kardaffér. Komáromból jelentik, hogy a folyó év tavaszán lefolyt katonai kardafférnek, melynek Boldoghy Gyula építőmester lett áldozata, a polgári hatóság előtt folytatása lesz. Boldoghy ugyanis, aki mély sebeket szenvedett, amidőn védtelen állapotban a tisztek megtámadták, pört indított Linhardt Károly 12. gyalogezredbeli hadnagy ellen a komáromi járásbírósnál 874 korona 45 fillér gyógyítási költség és kár erejéig. Boldoghy Gyula most igen népszerű az iparosok között, akit az ipartestület elnökévé még akkor megválasztottak, amikor sebesülten feküdt.

— Gyakornok kinevezés. Az aradi m. kir. pénzügyigazgatóság Schöner Ferenc mária-radnai díjtalan adóhivatali gyakornokot ugyanazon kir. adóhivatalhoz segélydíjas gyakornokká nevezte ki.

— Tűzoltók zárógyakorlata. Az aradi önkéntes tűzoltókar holnap, vasárnap d. u. 3 órakor a városi tűzoltó laktanyán fogja nagy zárógyakorlatát megtartani, melyre a pártoló tagokat s az érdeklődő közönséget ez uton is meghívja a parancsnokság.

— Szocialista népgyűlések a megyében. A Berzovával szomszédos Monorostia községben a szocialisták folyó hó 4-én, vasárnap délután 2 órakor népgyűlést tartanak a következő programmal: 1. A nép helyzete. 2. Annak javítása. 3. Melyik párt küzd törvényes eszközökkel a nép helyzetének javításáért. Mint szónok Auerbach Gusztáv szocialista lapszerkesztő jön le Budapestről. Ugyanezen a napon Berzován is akartak népgyűlést tartani, a radnai főszolgabíró azonban azon indokolással, hogy a kérvényükben nem volt kitüntetve, hogy a népgyűlést a község melyik részén akarják tartani az engedélyt meg nem adta. Biztosra veszik, hogy az engedélyt a felsőbb hatóságtól megkapják.

— Betörés a Fábán-utcában. Kelemen Pál aradi hentes Fábán-utca 12. szám alatti üzletébe az elmúlt éjjel betörték. Feltörték a pénzes fiókot s abból 14 korona pénzt vittek el, ezenkívül elloptak 120 korona értékű szalonát. A tettes ezideig ismeretlen.

— A pankotai szüret. A pankotai hegyközség ezennel közhírré teszi, hogy az 512. ktholdnyi szőlőterületén a szüret október hó 12-én veszi kezdetét. Tekintettel arra, hogy a szőlő igen szépen fejlődött és betegségektől megtá-

madva nem lett úgy, ideai bortermésünk kitűnő minőségű lesz. Hegyközségünk területén körülbelül 80700 hektoliter must fog szüreteltetni. Bővebbi felvilágosítással szívesen szolgál Pantkóta hegyközségi borközvetítő és nyilvántartási iroda vezetősége Keesi A. h. sz. elnök, Schvok A. h. sz. jzö.

— **Gondatlan vadőr.** Csermői levelezőnk írja, hogy ott a napokban végzetes szerencsétlenség történt, mely halállal végződött. Argyelán Vaszilie és Pantye Mitru vadőrök az erdőt kerülték. Elől haladt Argyelán, a nyomában Pantye előre tartott puskacsővel és felhúzott kakassal. Egy ároknál Pantye megbotlott, a puskája elszűt és Argyelán halálra sebesülve rogyott össze. Már haldoklott, mikor a kórházba vitték, de annyit mégis el tudott mondani, hogy Pantye nem volt ellensége és hogy az esetet véletlennek tartja. Ezután meghalt. Az ügyesség kizártnak találta az ölési szándékot, minthogy azonban súlyos gondatlanságot látott fennforgni, Pantye ellen megindította az eljárást.

— **Kosztai Lajos** tordai hírneves zenekara vasárnap, október 4 én és a következő napokon a Fehér Kereszt szálloda díszes teliért helyiségében nagy hangversenyt tart, válogatott műsorral, melyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja Nagy Lajos szállodás.

— **Birtokcsere.** Ifj. Dán György és neje Dresein Anna eladják az aradi 188. sz. tjkvben felvett Arad-séga koszoru-utcai háza. 1600 koronáért Hunyadi Viktor és neje Krajnik Honának. Maier Gavrilla és neje Kosa Mariuca eladják az aradi 5078. sz. tjkvben felvett ingatlanokat 8600 koronáért Molnár M. tyás és neje Igaz Róának, Medveczky Ede és neje Lovász Aranka eladják az aradi 331. sz. tjkvben felvett Wesselényi-utcai 2. sz. házat 16000 koronáért Báró Josika Gyuláné Késmárky Teréznek. — Sírján Ilie eladja az aradi 6696. sz. tjkvben felvett György-utcai 88. a. sz. házat 1400 koronáért Lakin Agotának. — Tóth Márton és Tóth Mária Juhász Istvánné eladják az aradi 5442. és 6690. sz. tjkvben felvett ingatlanokat 800 koronáért Tóth István és neje Mari Erzsébetnek. — Szendray Anna Ordógh Endre özvegye utóbb férjezett Szalánczy Sándorné eladja az aradi 457. sz. tjkvben felvett Kölcsey-utcai 9. sz. háztelekből 116 ötet 5400 koronáért Schör Béla és Schör Albertné Menkin Vilmának.

— **Egy szálloda új bérloje.** A facseti „Magyar király”-szállodát, vendéglőt és kávéházat november elsejétől Garai Sándor, az aradi Fiume-kávéház volt tulajdonosa vette bérbe. Az új bérlo az előkelő fogadót, melyben a kaszinónak is otthona van, egészen újból rendezi be és maga fogja vezetni.

— **Általánosan el van ismervé az, hogy Weinberger Ferenc** jóhírnévek örveendő, szolid ékszerészünké, Központi szálloda épület, a közönség a legelőzékenyebb és leglelküismeretesebb kiszolgálásban részesül, csakis finom ékszer és valódi „Genfi” zsebóra, valamint díszesüst és éteszközök dus raktárát a legmelegebben ajánlhatjuk a t. közönség b. figyelmébe. Saját szakszerű ékszerműhely. Városi és megyei telefon 439.

— **Minden nőnek tudnia kell, hogy a párisi és bécsi kiállításon arany éremmel kitüntetett Balassa-féle valódi angol Ugorkatej** azonnal eltünteti a szepit, májfitot és mindennemű tisztatlanságot az arcról és annak gyönyörű üdeséget, fiataliságot kölcsönöz, kar tehát várni, mindenki vegye meg még ma. Ara 2 korona, hozzá való ugorka szappan 1 kor., 3 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható Balassa Kornél gyógyszerárában Temesvár, Aradon Vojtek és Weisz uraknál, Krausz Elemér és társai drogueria üzletében, Földes Kelemen gyógyszerárában, Tábor Gyula gyógyszerárában Pécskai-ut 18. sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék Balassa fele ugorkatejet kérni.

— **Beszüntetés.** Ezen cím alatt mai lapunk utolsó oldalán közérdekű közlemény jelent meg, melynek szíves átolvasását tisztelt olvasóink figyelmébe ajánljuk.

— **Dentolin fog-creme** a legkedveltebb fogszéplítő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. Üzletfeleink** szíves tudomására hozzuk, hogy **Révész Nandor** könyv- és papírkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselőseggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

— **x— A legújabb jószabású női és gyermek felöltöket** legelőzékenyebben beszerezhetjük a szolid és előzékenynek általában ismert **Schwartzberger Manó** cégénél, kinek Vörösmarty-utca 8. sz. alatti kizárólagos női felöltő áruházában az őszi és téli újdonságok nagy választékban már megérkeztek. A cég fenti modorban a t. vevők igényeit minden irányban kielégíteni ezutánra is főfeladatává tűzte ki.

— **x— Parmai ibolya szappan.** E név alatt pár év óta egy kitűnő mosdó szappan van forgalomban. Ki ne szeretné az ibolya illatot? S ha e kedves, gyöngéd illattal ellátott szappanról még azt tudjuk, hogy az arcóbort finomítja, üdíti, ugyannyira, hogy még a legérzékenyebb arcőrűek is nagy eredménytel használják s ha tudjuk azt, hogy hasonló finom minőségben ilyen árért külföldi szappant nem is lehet kapni, akkor méltán kívánhatjuk, hogy a közönség nem szánalmas pártolás céljából, hanem saját érdekében fogja használni e kiváló magyar gyártmányt. 1 drb. 80 fillér, 3 drb. 2 korona 20 fillér. Készíti Szabó Béla pipere szappangyáros. Kapható Kolozsvárt, Nagy Varadon, Debrecenben, Szegeden, Aradon.

— **x— Hogyan lehet vénségig friss, jó egészségben maradni!** Ezen problémával már nagyon sok tudós és orvos foglalkozott. Ismeretes, hogy a testi és lelki épség főtényezője a rendes gyomor. Az igazi szer, mely a beteg gyomrot egészségessé és erőteljessé teszi, melynek feltétlen gyógyerejű hatása az összes gyomorbajoknál kipróbáltatott, a valódi Brády-féle máriacelli gyomorceppek. Aki csak egyszer is használta, az valóságos kincs gyanánt állandóan tartja házában. Utáztatoktól nagyon kell óvakodni és kérjen mindenki világosan Brády-féle máriacelli gyomorceppeket.

Képkiallítás a Központiban.

(Eladó festmények.)

Arad, október 3.

A **Központi Szálló** egyik szobájában egy sereg valódi műkincscsel bíró, neves művészek által festett képet tekintett ma meg az aradi műpártoló közönség. A képeket **Adler László** budapesti műkereskedő hozta Aradra, hogy az itteni közönségnek, a melynek ritkán van alkalma rá, hogy eredeti festményeket szerényebb áron vehessen, ezt lehetővé tegye.

Végigtekintve a festmények sorozatát, bizonyos, hogy ezt a célt érdemes művekkel szolgálja a vállalkozó. Ott van **Neogrady** Antalnak három hangulatos, gyönyörű színezésű képe: *Itt vagyok, a Nár és Oszai hangulat.* Mind a három a legjobb művei közé tartozik Neogradynek. Több figyelemreméltó munkája van **Jászai** Józsefnek, az ifjabb festő generáció-hírességének. Egy vázlat: *A képviselő ur egészségére!* Ureg, tipikus magyar paraszt, aki magasra tartja a kulacsot, a melylyel a következő felköszönti. Kidolgozott műve **Jászainak** A tudós, komoly, ősz török fej s a *Mohamedán nő.* **Zeller** Mihálynak, aki a legutóbbi tárlaton keltett föltűnést. Est című, bravuros színezésű festménye is eladásra vár. **Ring** Jenőnek, a müncheni magyar festőnek több kedves tájképe van kiállítva: az egyik a kitűnően festett ködben két alak bandukol; a másik ugyan az, alakok nélkül. Ringnek két képe már el is kelt.

Nemcsak mint műtárgy, hanem mint erélye is nagy értékkel bír a kiállított tárgyak között **Munkácsy** Mihálynak egy eredeti vázlata. A mester *Krisztus pilátus előtt* című nagy képének azon részéhez szolgált ez a vázlat, a melyben *Pilátus* és a *vádlo* vannak. Érdekes még **Willy Stoner**-nek, az *Illustrated London News* rajzolójának egy hatásos akvarellje: *Hajóégés.* Az antikvitások kedvelői is találhatnak anyagot, a többek között **Guise** Alphonse-nak egy női fejet ábrázoló pasztelljét. Megemlítjük még **Németh** Bertalannak sikerült tájképét.

Ezzel ismertettük néhány darabját az Aradra hozott képeknek. Van ennek a kiállításnak egyéb jó tulajdonságai mellett egy érdeme: a képeknek olcsó, hogy ugymondjuk „polgári” ára van. Míg a tárlatokon többnyire horribilis összegek ijesztik el a szerényebb viszonyok közt élőköt a vásárlástól, az itt kiállított képek nem sokkal drágábbak a művészi értékkel nem bíró olajnyomatoknak, reprodukcióknál. Az eladásra szánt képek a **Központi** szálló 25. számú szobájában vannak kiállítva.

IDEGENEK ARADON.

— Október 2. —

Fehér Kereszt szálloda. Beckers Vilmos kereskedő Bécs. — **Wirtschafter** Ferenc utazó Bécs. — **Braun Dani** utazó Budapest. — **Varga Sándor** utazó Budapest. — **Vári Béla** utazó Budapest. — **Holle-rock György** bórkereskedő Világos. — **Mácsai Csernovics Zeno** birtokos Kalno. — **Stefán József** földész Szentmiklós.

Központi szálloda. Adler László utazó Budapest. — **Barabás Péter** utazó Budapest. — **Adler Ignác** utazó Budapest. — **Márton Máttyás** kereskedő Arad. — **Czimbor Mihály** gazdász Kolozsvár. — **Porst József** gazdász Kolozsvár.

Nádor szálloda. Flokocz Miklós földész Nagylak. — **Lázár Sándor** hivatalnok Kolozsvár. — **Kovacevics György** körjegyző Mácsa. — **Nagy Lajos** kereskedő Zám. — **Szabó Béla** géplakatos Nagyvár. — **Szimon Döme** magántanuló Révany falu.

Magyar király szálloda. Manusov József korcsmáros Vinga. — **Nagy József** magánzó Arad. — **Reisner Miksa** kereskedő Kisjenő. — **Csizmadia Antal** nyug. rendőr Világos. — **Nadó Grafian** tanító Nagylak.

Arany szarvas szálloda. Groza Flórián papnövendek Belényes. — **Kapitán Anasztán** lelkészjelölt Szuszág.

NAPIREND.

Október 4. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Rózsafüzér. — Protestáns naptár: Rózsafüzér. — Görög-keleti naptár (szeptember 21.): Kodrát. — A nap két 5 óra 48 perckor, nyugszik 5 óra 16 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepnapokon zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége melletti előterem.

Időjelzés. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratát szerint a mai napra a következő időjárás várható: Nyugaton, északon, sok helyütt csapadék, hűvös.

Október 4. A gyoroki iparos olvasókör szüreti mulatsága. — A Meteor aradi kerékpárklub bajnokságya a nagyváradi országuton.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Fizetésektelenségek.** A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségekről tesz jelentést: **Twardzik Agnes**, **Teschen.** — **Krón Ignác** Bécs és Trieszt. — **Schatz Hermina** és társa, keresk. cég, **Budapest.** — **Kohn és Kaufmann**, keresk. cég **Nagy-Kanizsa.** — **Gentner Kamill**, **Abertham.** — **Maihausz I. Emil**, **Maros-Vásárhely.** — **Heckel Gusztáv**, **Grác.**

Budapesti árú- és értéktőzede.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 3

Déli-tőzede Buzakinálát mérsékelte, a vételkedv korlátozott. Nyugodt irányzat mellett 17,000 métermázsa került forgalomba, tartott áron. Egyéb gabonanevek tartottak. Időjárás szép.

Északi-tőzede. Berlin 1, Páris 5 magasabb.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.55—7.76
Buza 1904. áprilsra	7.72—7.73
Rozs októberre	6.21—6.22
Rozs 1904. áprilsra	6.47—6.48
Zab októberre	5.34—5.35
Zab 1904. áprilsra	5.61—5.62
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1904. májusra	5.27—5.28
Répe szeptemberre	—

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	7.58—7.59
Buza 1904. áprilsra	7.72—7.73
Rozs októberre	6.21—6.23
Rozs 1904. áprilsra	6.45—6.46
Zab októberre	5.37—5.38
Zab 1904. áprilsra	5.61—5.62
Tengeri szeptemberre	—
Tengeri 1904. májusra	5.28—5.29
Répe szeptemberre	—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Október 3. —

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban 114—5 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 114—5 fillérig, könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban 114—5 fillérig.

Sertésleltétel. Szeptember hó 28. napján volt készlet 42,263 darab, szeptember hó 29. napján felhajtott 392 darab, szeptember hó 29. napján elszállított 697 darab, szeptember hó 30. napján maradt készlet 41,958 darab. Üzlet: Lanyha.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁG-TÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Délelőtt 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és ünne-
nap d. u. 4—5 óráig. — Tagok úgy a vidékről, mint
helybeliek, naponta fölvetetnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben
részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg
küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Vidéki fűszer- és vegyesáruüzlet részére a magyar
és tót nyelvben jártas segédet.
Aradi droguista-üzlet részére teljesen szakképzett,
ügyes segédet.

Vidéki kisebb városban a fűszer- és csomage-szak
mában teljesen jártas, jó megjelenésű segédet.
Aradi elsőrendű női divatárúüzlet részére fiatal, kez-
dő, jó megjelenésű segédet.

Vidékre a rőtös- és rövidáru szakmában teljesen
jártas, keresztény segédet, aki a magyar, tót és részben
a román nyelvben is jártas.

Vidéki városba rőtös-áruüzlet részére a román nyelv-
ben jártas, 20—30 éves, segédet.

Vidéki rőtös-kereskedés részére fiatal segédet, aki
a magyar, szerb, esetleg a román nyelvben is jártasság-
gal bír.

Vidéki vas- és fűszer-üzlet részére a magyar, német
és román nyelvben jártas, keresztény segédet.

Több vidéki rőtös- és vegyesáru-üzlet részére a ro-
mán nyelvben jártas és vidéken már működött segédekét.

Vidéki női-divatárú-főnök üzlet részére a német és
román nyelvben jártas üzletvezetőt ovadékkal.

Vidéki vegyes-áruüzlet részére, kiszolgálásra ügyes
női alkalmazottat.

Vidéki fűszer- és csomage-üzlet részére fiatal, jó
megjelenésű, segédet.

Vidéki fűszer- és vegyeskereskedés részére a német
és román nyelvben jártas segédet.

Ajánlunk:

Két elsőrangú fűszernagykereskedésben működött,
teljesen szakképzett segédet, a kik hasonló üzletekben
őhajtanának állást.

Az egyszerű könyvvezetésben és a levelezésben tel-
jesen jártas, szépírású könyvelőnőt, aki ily minőségben
helybeli nagykereskedésben alkalmazva volt.

Sok évi gyakorlattal bíró norinbergi, rövidáru és
díszmű áru szakban teljes jártassággal bíró idősebb se-
gédet.

Elsőrendű nagykereskedő cégnél sok évi gyakor-
lattal bíró könyvelőt, naponta 1—2 órai irodai foglal-
kozásra.

A fűszer- és vegyesáru szakban minden igényeknek
megfelelő segédekét.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE
HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor, Keppich Zsigmond,
titkár, igazgató.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Csődbe jutott kereskedő. Az aradi tör-
vénszék mint első bíróság csődöt nyitott Lö-
winger Miksáné vadászai kereskedő ellen. A tör-
vénszék Lásár Zoárd dr. kisjénői ügyvédet
rendelte ki ö megvédőnek.

§ Sikkasztó alkalmazott. Domonkos Sándor
felfelügyelőként volt alkalmazva a Holländer
féle aradi fátelapnál. Egy ízben Domonkos több
száz korona áru hordó dongafát adott el egy
nagyszentmiklósi mesterembernek s a pénzt
nem adta át Holländernek, hanem magának
tartotta meg. A vizsgálóbíró letartóztatta, de
miután utóbb Domonkos bebizonyította, hogy
állandó lakása van, a vádtanács ma szabaddá-
ra helyezte.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Incognito. Arad. Első kísérletnek megjárja, de
még nem közölhető. Annyit látunk, hogy a tollat
úgy sen forgatja s ez remélni engedi, hogy kegyed-
től hamarosan közölhető is kapunk.

Első aradi egyedüli szakszerű mosó
és tisztító műintézete, összes házi
ruháknak mosását, legolcsóbb egy-
ségi árak és kezesség mellett el-
vállalok.

B. M., Arad. Kérése jogos, de a nyilvánosság
előtt nem adhatunk rá választ. Legyen szerencsénk
benn a szerkesztőségben s a mennyiben tőlünk telik,
felvilágosítjuk.

K—r, Arad. Igen. Tizenegy év előtt működött
Aradon a szintársulatnál. Már nős, sőt úgy tudják,
két kis gyermeke is van.

G. S., Kolozsvár. Sajnos, cikke nem vált be.

Kerpel Izsó

60,000 kötetes kölcsönkönyvtárába

Aradon, Andrássy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota.)

Városi és megyei telefon: 385.

a következő újdonságok érkeztek:

Magyarban: Halbe: Ifjuság, Coppée: Az
élet harcai, Fréron: Pompadour, Laky: Bakák
Boszniában, Csicseri Bors: Görbe nap, Zobel-
titz: A spártai nagynő, Danka: November,
Marni: A kitről nem szól a krónika, Anatole
France: A kymei önekes, Werner E.: A toll
hőse, Sch. Holmes: A fekete bőrönd, Ábrai:
Az isten keze, Russay: A király követe, Bli-
cher: Heine I ga, C. Doyle: Sherlock újabb ka-
landjai, Gorkij: Ejjeli menedékhely, Delitzsch:
Babyloma, Craik: Garland lelkész leánya, Bár-
sony: Visszhang, stb. stb.

Németben: Goncourt: Juliette, Georgy: Ju-
gendstürme, Bailestrem Trix, Mayer-Förster:
Alt Heidelberg, Warden: Das Gasthaus am
Strande, Flott: Aus den Memoiren eines Gi-
gerls, Schnitzler: Reigen, Süßern: Am Kreuz,
Schubin: Refugium Peccatorum, Gyp: Baron
Sinai, Gersdorff: Ein Willa — ein Weg, Poll-
nitz: Galante Memoiren, Abt: Sich selbst ge-
funden, Olden: Die erste Kravatte, Rose F.:
Kerichen als Sorgen u. Stöbrecher, Crocker:
Eine verhängnisvolle Fahrt, Lie: Nordwärts,
ect. ect.

Franciában: Willy: La maitresse, Du prin-
ce Jean, Zola: Vérité, France Hector: Les des-
seus, Saussay: Rire, sang et voluptés, stb.

Angolban: Connan-Sign of four, Brigadier
Gérard, stb.

Kölcsöndíj havi 1 korona 20 fillér, vagy köte-
tenként 8 fillér.

A könyvek ujak és tiszták.

Vidéki bértek is a legfigyelmesebb kiszol-
gálásban részesülnek.

A keresettebb művek 5—20 példányig rak-
táron.

Minden újdonság azonnal kivethető.

30,000 kötetes

zenemű-kölcsöntár,

melyben a legújabb és legértékesebb zenemű-
vek is megjelenésük után azonnal
kölsönzésre kaphatók. Zenemű kölcsöntári díj
1 óra 2 korona vagy hangjegyenként 20 fillér.

Az egész zenekörben minden hangszerre
képviselve.

247 oldalas, teljes zenemű-kölcsön-
tári jegyzék 40 fillér.

Pontos kiszolgálás vidékre is.
Ugyane cég ajánlja a n. é. közön-ég szí-
ves figyelmébe

könyv, zenemű és papirkereskedését

melybe 16 új gyönyörű aradi felvételi képes le-
velező lap (köztük az új kath. templom 4 fölve-
telben) érkezett

Képes levelező lapok óriási válassz-
téma. Nagyon és kicsinybeni arusítás. 1442

Bettelheim K.

Telefon 184. ARAD. Telefon 184.

Aulich Lajos-utca 2. sz.

Nemzeti színház.

Vasárnap, 1903. évi október hó 4-én:

Bérletszűnet.

Bérletszűnet.

Délután 3 $\frac{1}{2}$ órakor, fél árkakkal:

A peleskei nótárius.

Bohózat 3 szakasz, 4 felvonásban. Írta: Gaál József.

RZEMÉLYEK:

Zajtay István Polgár S.	Biróné	Répásy G.
Kára, neje Csigaházi E.	Királynő	Gőz Aranka.
Sándor, fia Fónis Lajos.	Mezgebiztos	Juhász S.
Baczur Gazsi Békésy Gy.	Sugar Laci	Könyves J.
Peleskei bíró Békés Gyula.	Szegfü Bandi	Mariházi M.
Peleskeirektor Füredi J.	Sebestyén	Németh J.
Tóti Dorka Pajor Agnes.	Desdemona	Gazdi A.
Kis bíró Györe Alajos.	Fanni	Szilassy J.
Eji ör Sarkadi A.	Nina	Karácsonyi.

Kezdeté délután 3 és fél órakor.

Bérlet 4. sz.

Páros.

Este 7 $\frac{1}{2}$ órakor, rondes árkakkal:

Bob herceg.

Regényes nagy operette 3 felvonásban Írták: Martos Fe-
renc és Bakonyi Károly. Zenéjét szerzette: Huszka Jenő.

SZEMÉLYEK:

A királynő	Csigaházi E.	Táncmester	Juhász S.
György, fia	Rózsa Lili.	Hadnagy	Juhai József.
Viktória	Répásy G.	Lordkancellár	Koleti M.
Lancaster	Békésy Gy.	Tom bátya	Györe Alajos.
Pomponius	Polgár S.	Annie, leánya	Fóti Frida
Hopmester	Füredi J.	Plumpudding	Sarkadi A.

Kezdeté este 7 és fél órakor.

NYILTTÉR.*

Limbeck János

első magy. kir. szab. ércokoporsó-pyára és temetésrendező
intézetéből.

Arad, színház-épület. Városi és megyei telefon: 93.

Höngig János, nyug. m. kir. sőtárnok
bányamernök a saját, valamint gyermekei
s nagy-zámu rokonai nevében is fájdalom-
tól megtört szívvel tudatja a forrón sze-
retett s felejthetetlen jó nő, illetve édes
anya, testvér, nagynya, sógori és rokon

Höngig Jánosné,

szül. Fejér Matildnak,

f. é. október hó 2-án, d. u. 2 órakor, éle-
tének 62-ik és boldog házasságuk 39-ik
évében, rövid, de kínos szenvedés és a
halálólok szentségének ájtatos felvétele
után történt jobblétre szenderültét.

A boldogult drága halott földi marad-
ványai október hó 4-én, d. u. 3 órakor
fognak a róm. kath. szertartás szerint be-
szenteltetni és a helybeli temetőben levő
sírhelyen örök nyugalomra tétetni.

Az engesztelő szent mise-áldozat a
boldogult lelki üdvéért f. é. október hó
5-én, d. e. 9 órakor fog a helybeli plebá-
nia templomban az egek Urának bemutatni.

Áldás és béke lengjen drága hamvai felett!

Világos, 1903. október hó 2-án.

Pogány (Höngig) Ká- roly,	Höngig Vilmos, a po- zsonyi társas kápta- lan kanonoka,
Höngig Antónia, férj.	Höngig László, katasz- teri felügyelő,
Páris Gáborné, gyer- mekei.	sógorai.
Fejér Kálmán, szat- mármegyei vitékai	Fejér Zsigmondné, sz.
plebános,	Chrenkó Mariska,
Fejér Zsigmond, m. kir. mázsatiszt, test- vérei.	Höngig Lászlóné, szül. Horacek Cecília, sógori.
Páris Gábo., járási főszógabíró, veje.	Páris Lacika, uno- kája.

A legdiszesebb különlegességek, pi-
perék, új kelengyék, mosható férfi
és női ruhák, függönyök legszebben
és olcsón tisztíttatnak.

Vendéglő átvétel és megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű helybeli és vidéki közönség nagybecsű tudomására hozni, hogy a legjobb hírnévnek örvendő, a

„Magyar Király“-hoz
cimzett

— vendéglőt —

Boczkó-utca (Meistrovits-ház) folyó évi október hó elsején

átvettem és megnyitottam.

Főtörekvésem oda fog irányulni, hogy csakis tiszta, jó zamatu hegyborokat, valamint kiváló magyar ételekkel szolgáljak igen tisztelt vendégeimnek.

Vendégszobáim ujonnan berendezettek és a modern igényeknek mindenben megfelelnek. Szoba árait jutányosak.

A központi vaspálya megállóhelye vendéglőm előtt van.

Támaszkodva több éven működésemre e téren, biztosíthatom igen tisztelt vendégeimet, hogy mindenkor legjobb kiszolgálásban részesülnek, miért is számos látogatásért esedezem.

Teljes tisztelettel:
Porczán Sajos,
vendéglős.

Ajánlunk ipar és háztartási célokra
rostált darabos

bükk faszenet

100 kiló 4 korona 40 fillér;

bérmertve, házhoz szállítva,
kétszer mosott, valódi porosz

kovács - kőszenet,

100 kiló 4 korona 40 fillér;

elsőrendű szagtalan

fűtő kőszenet

100 kiló 3 korona 40 fillér;

ugyszinte darabos

légszesz pirszenet (koks.)

100 kiló 4 korona 20 fillér.

Megrendelések pontos eszközlése és hazaszállítása
végett fél napi időt kérünk.

KNEFFEL KÁROLY és FIA

vaskereskedése Aradon.

Telefon szám 139.

PÖSTYÉN:

Kénas iszapfürdők. Budapesttől 4 óra

Köszvény-, csusz-, ischias-, exsudatok

orvosilag első helyen ajánlva.

Tessék prospektust kérni. Fürdőigazgatóság.

Izlap főlerakat házi kúrákhoz Aradon:

Földes Kelemen gyógyszerárán, Deák Ferenc-utca 11-12.



Kolarits Nándor, Temesvár.

Első és legnagyobb délmagyarországi
EGYENRUHÁZATI-INTÉZET.

Ajánlja a legjobb és legolcsóbb 1842

egyéves önkénytes felszereléseket.

Árjegyzékek és szövetminták bérmertve.

GERMANDRÉE Porhanyós állapotban és tabl-ttakban
Francia szabadalom. A szépség titka, ideális illattal feltétlenül tartós, egészséges és diszkrét. A Germandrée az arcbőrnek egészséges és üde színt ad.
1900. évi Párisi Világkiállítás: **ARANYEREM.**
MIGNOT-BOUCHER, 19, Rue Vivienne, PARIS.
1250 Vigyázat a bevésszámlánál.

800.000

koronát

megalad az az összeg, mit Arad évente idegen készítésű cipőért osztráknak, csehnek, morvának elfizet

és mit kap

? **azért a** ?
pénzért?

Tessék megnézni.



Ilyen lesz, ha egyszer megázott, a bolti cipő, más szóval a bécsi rongy

És a magyar cipész tengődik, munka nélkül. Esmélj magyar társadalom! Ha cipőt vásárolsz, gondold magyar véreidre, kiknek, mert nincs munkájuk, nincs kenyérük sem.

Ha cipő kell, rendeljen magyar iparosnál!

A magyar cipésznél ilyen cipőt kaphat!



1501



Ha pedig kész cipőt szokott vásárolni, vásároljon az

ARADI CZIPESZEK TERMELŐ

SZÖVETKEZETENEL,

Andrássy-tér 22. (Hajós gyógyszerárán mellett.)

Fiók-üzlet: Boros Béni-tér (Dengli-ház.)

Aradmegyei tanintézetek figyelmébe!!

Szavalókönyv

iskolai ünnepélyekre.

Osszeirták:

Kovács Kázmér és Maurer Mihály, tanítók.

Tartalmaz dátum szerinti sorrendben, minden iskolai ünnepélyre, legjelesebb költőink verseiből egy pár szavalatot.

Függelékül Deák Ferenc születésének 100 éves évfordulójára „A haza bölcsője” című költemény Deák Ferenc kitűnően sokszorosított arcképével.

Ará kemény kötésben (120 oldal) 50 fillér.

Megjelent:

INGUSZ I. és FIA

Kiadásában Aradon,

Weitzer János- (Templom) és Kazinczy-utca sarkán.

Mutatvány 50 fillér beküldésével bérmertve.

Köszönet.

Elmulaszthatatlan és kedves kötelességünknek tartjuk Oszkár fiunknak hasztlyphusból való teljes kigyógyulása alkalmából

Dr. Keppich Jakab

orvostudor urnak

fáradtságot nem ismerő szorgalmas kezeléseért legmélyebb hálánkat és köszönetünket kifejezni.

2111

Müller József és neje.

A legjobb & legújabb
Éditó-ital,
mely mind az utat jól kőkötésű kávéval és kávéval, csipővel vagy másféle szövetekkel vagy másféle szövetekkel készült.

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
SÁVANYÚ-KÁVÉ

oltja a szomjat, hűsít és fűtést egyaránt. A legjobb az a nyári hőgőz tiltakozó hatása ellen.

2070

Elite kávéház.

Asztalos Sándor-utca.

Ma délután 4 órakor

nagy hangverseny

Csonkay Gergely Vilmos zenekara által

ki most körutjáról haza érkezett.

Kitűnő kőbányai sör. Bel- és külföldi borok, mindenféle hideg ételek. — Mérsékelt árak. — Füst és pornélküli levegő. — Fényes kivilágítás.

Szabad bemenet.

Figyelmes kiszolgálásról gondoskodik

Lówy Ignác.

<p>Eladás súly szerint különként K. 1.50 és K. 1.90</p>	<p>Főraktár: Pöhm és Gedeon vasárnap-kereskedés Arad.</p>	<p>Minden valóban praktikus háziasszony, a ki a zománcz-edény minőségét nemcsak a szín tetszetősége után ítéli meg, hanem a használatban való tartósságra és olcsóságra súlyt fektet, most csakis a szürkére zománczozott 2052 Seccesio-edényt vesz. Westen P. betéti társaság, Pozsony-Sigetfalu.</p>	<p>Főraktár: Pöhm és Gedeon vasárnap-kereskedés Arad.</p>	<p>Eladás darab szerint eredeti gyári árakban fennfekvő gyári árlap után.</p>
--	--	--	--	--

Kávé és Tea
első kézből,
vagyis egyenesen a termelőtől, ennek következtében teljes jótállás valódi, hamisítatlan minőségért a
képzeltet legolcsóbb árak mellett.
Több mint 100.000 holdas jávaszigeti birtokunk a legrendszeresebb módon kezeltek, kávéfajtáink igen zamatosak és kitűnő minőségűek. Saját védjegyük Jávafloor.

KÁVÉ: 1854

Jávafloor legfinom. 4 3/4 kilo frt 6.65
finom 4 3/4 " " 5.90
Jávabrazil keverék 4 3/4 " " 5.45

Vám és bérmentve minden postaállomáshoz szállítva. Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Türk és Társa
Jávászigeti nagybirtokosok
saját termésű kávé és tea eladás,
Trieszt via dell' acquedotto 38.

Hetessy István
polgári és egyenruha szabó
Aradon, Nagyvárad-ut 10. sz.
Ajánlja magát mindennemű polgári és egyenruhák elkészítésére a legújabb divat és előírás szerint, ugyszintén elvállal javításokat, átalakítást és felvasalásokat a legjutányosabb árak mellett. 1458
Hosszas szaktapasztalásaim, melyet külföldön elsőrendű szabóüzletekbe szereztem, lehetőségessé teszik, hogy t. megrendelőimet legszolidabban kiszolgálhassam.

Aki a fehérre mosott és fényesre vasalt
fehérműnek kedvelője,
az adja fehérműit
Morvai Károly
Weitzer János- (volt Templom) utca
17. szám alatt levő
mosó és vasaló intézetébe
tisztíttatni. 1514

Elismert legjobb és legolcsóbb
BENZIN-PETROLIN GÁZMOTOROK
és lokomobilok
villamos gyújtással és szelep-kormányzattal a legmelegebb menő kezesség mellett minden gazdasági célra alkalmas. **Nem gyeresztők, tehát malomtűmekre különös előnyvel használható.**
Szállítja kedvező fizetési feltételek mellett
OSERS és BAUER
2731 motorgyára. Bécs, XX. Dresdnerstrasse 79-85.
Budapest, VI. Váci-körút 61. sz. Árjegyzék ingyen!
Tisztossges ügynökök kerestetnek. 22

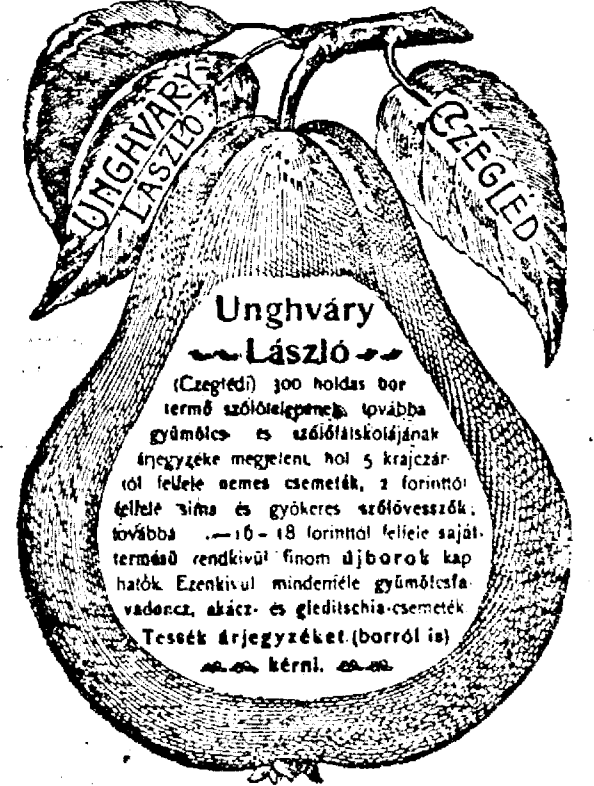


Uraságoktól levetett
téli és nyári ruhákat
a legmagasabb áron veszek.
Kivánatra házhoz is megyek.
Továbbá használt butorokat is veszek és olcsó áron eladok. 2121

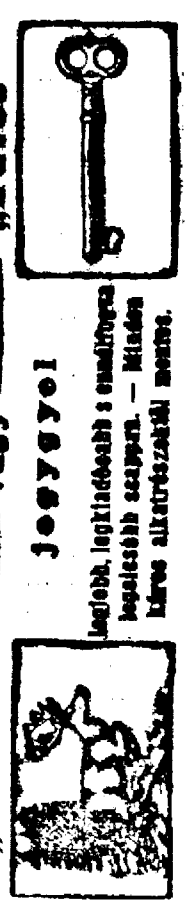
Menczer Márton
Arad, Petőfi-utca 7. sz.

Unghváry László
(Czegledi) 300 holdas bor termő szőlőtelepnek továbbá gyümölcs és szőlőfaiskáljának árjegyzéke megjelent, hol 5 krajczár fölfele nemes csemeték, 2 forinttól fölfele szima és gyökeres szőlővesszők, továbbá 10-18 forinttól fölfele saját termésként rendkívül finom díborok kaphatók. Ezenkívül mindenféle gyümölcsfa vadonca, akác- és gleditschia-csemeték. Tetsző árjegyzéket (borról is) kikérni.

Hitelt nyújtok
1-2-3 évre (kamattal nélkül): városok, községek, megyék, vizszabályozó társulatok, mérnöki hivatalok, szövetkezetek, nagyobb uradalmak s más hitelképes testületeknek. 1147
A hitelnyújtás szőlővesszőre és borra nem vonatkozik.



Schicht-Szapann
"szappan" vagy "kulcs"
Jeszyyol
legjobb, legkiválóbb s emellett legolcsóbb szappan. - Minden hársz ártörvényeknél mentes.
Mindenütt kapható!
Bovásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a "Schicht" névvel és !! a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!



SINGER SÁNDOR divat- és kelengye áruháza
Arad, Andrassy-tér 20., Fischer Eliz-palota.

Tisztelettel értesítem a n. é. hölgyközönséget, hogy ruhaszövet újdonságaim teljes számban raktárra érkeztek, melyeknek mintagyűjteménye már elkészült és azt bárkinek szívesen bérmentve elküldöm. A szükséges minták meghozatalát könnyűvé teendő, azokat csoportokra osztottam hogy a n. é. hölgyközönség ama csoportokat kérhesse, a melyekre szüksége van és így a fölösleges minták beküldése elkerülhető lesz.

<p>I-ső csoport: Kosztüm-kelme, fekete és színes Cibeline pontille elmosódott árnyalatokkal. Cibeline ecosse kékszöld kompozíció. Angol keilmék beszóvtott effektel.</p>	<p>II-ik csoport: Sima Chewioth-kelmék. Sima női-posztók. Sima fekete kelmék. Kamgarn-kelmék. Crem-kelmék.</p>	<p>III-ik csoport: Blous-kelmék. Francia flanelok. Csikos és mintázott Casárok. Mósó bársonyok. Tennis-flanelok és mosható barchetok.</p>
---	---	--

Sima és mintás fekete selymekben nagy választék.
Blous-selymekben különlegességek.
Áruházamban csak a legdivatosabb és legfrisebb árúk kerülnek eladásra, mivel üzletemet teljesen újonnan rendeztem be. 1867

Weitzer János

gép-wagongyár és vasöntőde részvénytársaság Aradon.

Mérleg-számla 1903. évi június hó 30-án.

Vagyon

Teher

Aradi gyár:		Korona	fillér	Korona	fillér	Aradi gyár.		Korona	fillér	Korona	fillér
Pénztár készlet				7776	86	Részvénytőke				2555750	—
Követelések pénzügyintézeteknél				130405	53	Tartalékalap		176293	59		
Váltók				188010	84	Gépek értékcsökkenési tartalékalapja		204460	—		
Értékpapírok: a sopron-gráczai gyár részvényei				800000	—	Veszteség tartalékalap a borosjenői gyár számára		105411	32	486164	91
Óvadék letétek				183295	09	Gyári ingatlanok, telepítvények, gépek berendezések, szerszámok és modellek leirási száma				1143026	31
Financzírozott követelések				1863509	—	Kétes követelések tartaléka				29218	10
Különféle adósok				3453944	31	Nyugdíjalap				58157	04
Ármeneti tételek: előfizetett biztosítások				16705	43	Munkás segélyalap				44721	69
Ingatlan Budapesten				11860	61	Óvadéki elfogadványok		100000	—		
Gyári ingatlanok	1224375	27				Elfogadványok forgalomban		552241	—	652241	—
Gyári telepítvények	565593	08				Fedezeti elfogadványok finanszírozott követelésekre		851715	—		
Gépek	937772	68				Fedezeti intézvények finanszírozott követelésekre		1011794	—	1863509	—
Gyári berendezések és szerszámok	670606	86				Intézvények				2420000	—
Modellek	94233	40	3492581	29		Óvadéki célra kiköcsönzött értékpapírok				176195	—
Áru készlet:						Folyószámla tartozások pénzügyintézeteknél				311469	60
Teljesen és részben elkészült waggonok	597917	12				Folyószámla tartozások pénzügyintézeteknél finanszírozott követelésekért				1192500	—
Teljesen és részben elkészült mozdonyok és kazánok	109962	86				Különféle hitelezők				1591705	28
Részben elkészült hidak és vaszerkezetek	97295	65									
Teljesen és részben elkészült Diesel motorok	39719	19									
Teljesen elkészült különféle áruk	13656	80									
Kész vas- és fémöntvények	127029	56	985581	18							
Anyag készlet:											
Fa	308831	88								118363	18
Nyers vas és nyers fém	136415	32								17135	19
Vas és acél	208302	21								424	45
Különféle vasanyagok	199781	55								1986	24
Különféle anyagok	97289	71	950620	67						46475	99
Borosjenői gyár:											
Pénztár készlet				3541	82						
Különféle adósok				196384	87						
Gyári ingatlanok	181170	41									
Gyári telepítvények	92023	41									
Gépek	76581	03									
Gyári berendezések, szerszámok és modellek	85632	22	435407	07							
Áru készlet:											
Kész hajlított fabutorok	50752	37									
Részben elkészült hajlított fabutorok	76856	82									
Fűrészárúk és tönkfák	22323	30	149932	49							
Anyag készlet:											
Különféle anyagok				50614	08						
				12920121	14					12920121	14

Arad, 1903. évi szeptember hó 11-én.

A könyvelésért:

Jobb Gusztáv, s. k.

A z i g a z g a t ó s á g:

Vásárhelyi Béla, s. k.

alelnök.

Heinrich Sándor, s. k.

Neufeldt Károly, s. k.

gróf Bredá Viktor, s. k.

Huze Alfonz, s. k.

Herzel Bernát, s. k.

lovag Schoeller Richard, s. k.

Ezen mérleg a könyvekkel és számadásokkal összehasonlítottuk és helyesnek találtuk.

A f e l ü g y e l ő - b i z o t t s á g:

Révész Adolf, s. k.

Hegedűs László, s. k.

elnök.

Walder Gyula, s. k.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

Weitzer János gép- waggongyár és vasöntöde részvénytársaság Aradon.

Tartozik Veszteség- és nyereség-számla 1903. évi június hó 30-án. **Követel**

	Korona	fillér	Korona	fillér		Korona	fillér	Korona	fillér
Aradi gyár :					Aradi gyár :				
Regie számla (regie anyagok és regie bérek)	563160	90			Áru számla (brutto jövedelem)	1393095	97		
Tisztviselők fizetése	143248	21			Vasárugyár Sopron-Graz részvény osztaléka 1902 december hó 31-ig ...	60000	—	1393095	97
Irodai költségek	7528	52			Borosjenői gyár :				
Épületek, telepítvények, gépek, berendezések, szerszámok és modellek jókarban tartási költségei	146567	83			Áru számla (brutto jövedelem)			140667	88
Adók	828	72							
Kamatok	79107	21							
Kétes követelések leírása	4173	08	944614	42					
Épületek, telepítvények, gépek, berendezések, szerszámok és modellek leírása			249156	21					
Borosjenői gyár :									
Regie számla (regie anyagok és regie bérek)	46672	10							
Tisztviselők fizetése	11412	03							
Irodai költségek	617	73							
Épületek, telepítvények, gépek, berendezések, szerszámok és modellek jókarban tartási költségei	11524	51							
Kamatok	41556	85							
Kétes követelések leírása	4918	54	116701	26					
Épületek, telepítvények, gépek, berendezések, szerszámok és modellek leírása			12208	80					
Az aradi gyár tiszta nyeresége	199325	34							
A borosjenői gyár tiszta nyeresége ...	11757	82	211083	16					
			1533763	85				1533763	85

Arad, 1903. évi szeptember hó 11-én.

A könyvelésért:

Jobb Gusztáv, s. k.

A z i g a z g a t ó s á g :

Vásárhelyi Béla, s. k.

alelnök.

gróf Breda Viktor, s. k.

Huze Alfonz, s. k.

Heinrich Sándor, s. k.

Neufeldt Károly, s. k.

Herzel Bernát, s. k.

Iovag Schoeller Richard, s. k.

Ezen veszteség- és nyereség-számlát a könyvekkel és számadásokkal összehasonlítottuk és helyesnek találtuk.

A f e l ü g y e l ő - b i z o t t s á g :

Révész Adolf, s. k.

Hegedüs László, s. k.

elnök.

Walder Gyula, s. k.

A Weitzer János gép- waggongyár és vasöntöde részvénytársaság felügyelő-bizottságának jelentése.

Tisztelt Közgyűlés!

A lefolyt üzletév zárszámadásának betérjesztése alkalmával van szerencsénk a tisztelt Közgyűlésnek jelenteni, hogy a kereskedelmi törvény 195. §-a és a társulati alapszabályok 34. §-a által reánk rótt kötelelességeket szem előtt tartva, a lefolyt 1902. évi július hó 1-étől 1903. évi június hó 30-ig terjedő üzletévben ismételten átvizsgáltuk a társaság ügykezelését, s azt, valamint a pénztárt és értékeket teljesen rendben levőknek és a törvény határozmányainak minden irányban megfelelőeknek találtuk.

Az igazgatóság által elénk terjesztett 1903. évi június hó 30-án lezárt mérleget és veszteség és nyereség számlát a ki-

fogástalanul vezetett és szabályszerűen lezárt üzletkönyvekkel összehasonlítottuk, behatóan megvizsgáltuk és meggyőződést szereztünk, hogy azok a kereskedelmi elveknek, valamint a törvény követelményeinek megfelelnek.

Ezek alapján van szerencsénk az igazgatóságnak a lefolyt évi 211.083 korona 16 fillér tiszta nyereség hovaforvitása tárgyában betérjesztett indítványát a tisztelt Közgyűlésnek elfogadásra ajánlani és tisztelettel kérjük a t. Közgyűlést, hogy a lefolyt 1902. évi július 1-től 1903. évi június hó 30-áig terjedő üzletévre nézve, ugy az igazgatóságnak, valamint az alulírt felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon 1903. évi szeptember hó 11-én.

A f e l ü g y e l ő - b i z o t t s á g :

Révész Adolf, s. k.

Hegedüs László, s. k.

elnök.

Walder Gyula, s. k.

(Utánnomás nem díjaztatik.)

PAGLIANO-SYRUP vértisztító- és edző-szer

1838 ik év óta biztos sikerrel használatban.

Óvakodjunk utánzatoktól.

Készítője: PAGLIANO GIROLAMO egyetemi tanár

Csakis világoskék gyári jellel ellátott üveget kérjünk, amelyen PAGLIANO GIROLAMO tanár aláírása látható.

FLORENZ — Via Pandolfini — (Olaszország.)

798

Minden nagyobb gyógyszerertárban kapható.

Új sör bemutatója!

A városi (színházi) sörcsarnokban

naponta a

„Hazai ösforrás“

sör

pilseni módra a lippai sörfőzőből

megnevezés alatt forgalomba hozott, melyet a n. é. sörivő közönség becses figyelmébe ajánlom. Teljes tisztelettel 2097

Weisz Ignácz.



8136—1903. pm.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré teszem, hogy Arad szab. kir. város törvényhatósági bizottsága legtöbb adót fizetők tagjainak névjegyzéke folyó évi október hó 1-től 15-ig hivatalosan közszemlére kitétetik, a hol azt az érdekeltek megtekinthetik, s az elleni fellebbezéseiket ezen 15 napi határidő alatt hoztam benyújthatják.

Aradon, 1903. évi szeptember hó 28-án.

Institoris,
polgármester.



Jüzifa eladás!

Van szerencsém a t. vevőközönségnek a következő faanyagokat ajánlani:

2 éves l. oszt. cserhasáb ölfát

118 koronáért,

2 éves l. oszt. bükkhasáb ölfát

120 koronáért waggonként.

Egy waggon 10.000 kgot tartalmaz. A fenti árak a vevő udvarába szállítva értendők. — Ezen anyagokon kívül szállítok kitűnő minőségű gyertyánfát és dorongfát is.

Megrendelések a következő címre küldendők: 2037

KOHN LAJOS,

Arad, Teleky-utca 24. sz.

Egy csoda hangszer! a Trombino.



Tanulás és hangjegy ismeret nélkül azonnal játszhatja mindenki rajta a legszebb dalokat, tánczdarabokat, indulókat, u. m.: Sackingeni trombitás, Sei nicht böß, Beim Souper, Radecky induló stb. és még 200 más kiváló zenedarabot, ezen az újtalálmányu, kitűnő és elegánsan kiállított trombitán az u. n.

„Trombino“-n.

A Trombino a jelenkor legszenzációsabb találmánya és mindenütt nagy feltűnést kelt, különösen akkor, ha valaki egy társaságban egyszerre csak mint kürtművész lép fel, holott az illetőnek ezen tehetségéről azelőtt senki tudomással nem bírt. Minden dal tanulás, fáradság és erőlködés nélkül azonnal játszható, csak a megfelelő hangjegy szalagot kell beilleszteni. Pompás zene, szép és erőteljes hangokkal. Mulatságoknál, társaságokban vagy otthon, a legszebb szórakozás. Kerékpár-, kocsi- vagy gyalog-kirándulásoknál, csolnakázásnál a legmulattatóbb kísérő. Tánczhoz vagy énekkísérethez kiválóan alkalmas. A Trombino gazdag tartalma daljegyzékkel együtt, melyben könnyen megérthető magyarázat is van: I. minőség finom nickelezéssel 9 dallal 3 frt 50 kr. II. minőség finom nickelezéssel 18 dallal 6 frt 50 kr. Dal-lemezek az I. minőséghez darabonként 30 kr., a II. minőséghez 50 kr.

Egyedüli szétküldési hely utánvétellel

1018

KERTÉSZ HENRIK, Bécs, I. Fleischmarkt 18—976.



Dr. Traub József orvos gyomorpara

GASTRICIN

orvosilag megvizsgálva és kipróbálva.

Az emberek ezrei gyomor-, bél- és egyéb betegségek miatt szigorú koplásra vannak szorítva, amely szinte el eseríti az életet. Traub József dr. Gastricin gyomorpara használatánál ezen kura igen rövid ideig szükséges. Betegnek, kik bőségesen akarnak táplálkozni, hogy erejükben megmaradhassanak, a Gastricin használata által teljesen eléri azt. Gastricin szédülések, gyomorfájás, görcsök, rosszullet, főfájás ellen használ, hosszabb használat mellett pedig az idült gyomor- és bélbántalmakat is meggyógyítja. Gastricin nem hashajtó szer, a székletet mégis teljesen szabályozza. Bővebbet a Prospectus. Orvos urak részére ingyen próbák.

Aradon Gutori FÖLDES KELEMEN és HAJÓS ÁRPÁD gyógyszerészeknél, valamint a legtöbb gyógytárban kapható.

Főraktár: Salvátor gyógyszerertár Pozsony.

Nagyban árusítás a drogueriákban.

Nagy doboz 3. — korona, kis doboz 2. — korona, bérmentve 20 fillérrel, ajánlva 45 fillérrel több. 2698

Malária a Hegyalján,

melynek egyedüli ellenszere a

Rozsnyay-féle chinabor,

továbbá különösen gyermekeknek a Rozsnyay-féle pályakoszoruzott

chininczukorka és chinincsokoládé.

Minden gyógytárban kapható.

Csak a Rozsnyay-féle eredeti készítményeket fogadjuk el.

Készíti:

909

Rozsnyay Mátyás gyógyszerertára

a Szentháromságához,

Aradon.



Magy. kir. Államv. üzletv. Aradon.

23890—1903. I. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak Arad—M-radna bez. Mária-Radna—Temesvár-Gyárvaros, kiz. Arad—Temesvár-Jozsefváros s kiz. Arad—Békés-Csaba kiz. és Békés-Csaba kiz., Ósi kiz. összesen 295 5 kilométer hosszú vonatain, valamint az aradi üzletvezetőség hivatalos helyiségeiben használatba levő összes szolgálati óráknak 1904. évi január hó 1-től számított 3 éven át jó karban tartása, javítása és szabályozása iránt ezennevel pályázatot hirdetünk, minélfogva felhívjuk a pályázni kívánó és iparendélyiél bíró órákat, hogy egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a pályázók jókarban tartására 23890—1903. szhoz“ feliratu borítékba zárt ajánlataikat lepecsételve f. évi október hó 17 én déli 12 óráig a magyar kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének általános (I.) osztályánál nyujtsák be.

Bánompénz fejében 100 kor. szaz Egyszáz korona készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban le később f. évi október hó 16-án déli 12 óráig alulirt üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál Aradon letendő.

Takarékpénztári betétkönyvek letét gyanánt nem fogadtatnak el. Ezen feltételektől eltérő vagy nem a kitűzött határidőre beérkezett ajánlatok nem vétetnek figyelembe.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a megajánlott összegre való tekintet nélkül történi k.

A szerződési feltételek alulirt üzletvezetőség I. osztályánál a rendes hivatalos órák alatt megtekinthetők illetve kívánatra postán megküldetnek, feltételezzük tehát ajánlattevőkről, hogy azokat ismerik és egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A pályázási székhely: Arad, vagyis az illető órák, ki teendőkkel megbizatik, köteleles Aradon lakni, illetve itt üzletet tartani.

Az ajánlatok feletti határozathozatal az ajánlatok felbontásától számított 14 nap alatt várható, míg a letett óvadék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Az ajánlattevők ajánlatukkal az azok fölött hozandó végleges határozat hozataláig kötelezettségben maradnak s azokat nem vonhatják vissza, mivel az ajánlat visszavonása a bánatpénz elvesztését vonja maga után.

Arad, 1903. évi augusztus hó.

Az üzletvezető:ég.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)



Felvilágosítást teljesen ingyen ad a kiadóhivatal:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tuszkodásnál kérjük a hirdetés mellé levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetéseket felvevőnek a kiadóhivatalban:
József főherceg-ut 22. szám.
Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden sor egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. — Családot kereső vagy családnak ajánló apró hirdetés 20 sorig 50 fillér, minden további sor 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 fillérért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultáig helyem.

Kitünő minőségű

teveszór puha kalapok selyem bé-léssel kaphatók: 1 frt 35 krért. Münz I. czeznál Aradon. 1976

Üzlet kiadó.

Salacz-utca 3. szám alatt egy szép nagy üzlet, mellette levő szobával és pinczehelyiséggel azonnal ol-
csón kiadó. Bővebb felvilágosítás-sal szolgál a háztulajdonos, Herold Rezső körjegyző Kis-Szt.-Miklóson, u. p. Uj Arad. 2085

2 db. kettős taposókád,

vasfenékkal és teljes felszerelés-sel, 2 db. szőlőszűző, valamint 4 db. vasborsajtó rövid ideig használt, de kitünő karban, jutányos áron eladó és megtekinthető Mé-nesen 120. szám alatt Kotsis La-josnál. 2023

Magyarádon

szüccel együtt egy három holdas szőlő, hozzá szép uri kolna, pin-czéval és összes berendezéssel együtt szabad kézből eladó. Czim Andra Miksa, Uj Szt.-Anna. 2076

Megvételre kerestetik

egy, használt, de jó karban lévő rövid zongora. Ár megjelölendő. Czim a kiadóhivatalban. 2114

Izr. házhoz kerestetik

egy a háztartás minden ágában jártas kisasszony, ki jól főz és varrni is tud. Czim a kiadóhiva-talban. 2117

Uri családnál

egy csinosan butorozott szoba ok-tóber 15-étől kiadó. Esetleg teljes ellátással. Ugyanott egy 3 lóra való istálló, kocsiszinnel együtt azonnal kiadó. Bővebbet Kiss Ernő-utca 8. szám. 2115

Vinczellér

kerestetik egy aradi szőlőskertbe, (nős, lehetőleg gyermektelen) szőlőkezelésben, gyümölcsfajításban, esetleg méhkezelésben is jártas legyen. Bővebbet Kiss Ferencz ipar-
testületi titkárnál. 2112

Francia bonne,

ki párisi, francia nyelvet beszél, állást keres. Vig kedélyű, a gyer-mekeket igen szereti, velük igen szeret foglalkozni és velük kitünően tud bánni. Fél n-
pra is szívesen szerződik. Ajánlatokat „Fran-czia Bonne“ jellegével a kiadóhiva-tal közvetít. 1961

Kapható

uj jó vastag hordó 7 hektós és 20 hektós, Magyar-utca 25. szám. Grünwald Ferencz kádár mester, Arad. 2127

Lakás!

Zoltán-utca 2. sz. alatt levő egy I. em. csinosan butorozott és egy földszinti csinosan butorozott szo-ba külön bejárattal kiadó. 2129

Ügyes ügynők,

kik egész Ausztria és Magyarországot be-utazzák, egy elsőrendű társulat által magas jutalék és költség hozzájárulás mellett felvétetnek

egy tömeges cikk (Massenartikel) el-adására.
Ajánlatok Budapest, Főposta 21. számú postafiókba kéretnek. 2662



500 forintot fizetek annak, aki Bartilla fogvizének használatát mellett, üvegje 35 kr. valaha is-mét fogfájást kap, vagy a szája büzlök. (Csomagolásért külön 10 kr.) Bartilla A. örökösai, (E. Winkler) Wien, 19/1 Sommer-gasse 1. Kapható Aradon: Ring Lajos Asztalos Sandor-utca 1. sz. G. Földes Kelemen, Deak Ferencz-utca 11. sz. gyógyszerárakban. — Kérjük min-denütt határozottan Bartilla-főle fog-vizet. Hamisítványok feljelentői 161 di-jaztatnak. 129



Stiászny József

kaptala és sáma készítő
Aradon, Andrássy-tér 4. sz. (Mádor szálloda-épület.)
Kitüntetve 1901. és 1902. évben.

Ajánlja magát mindennemű kaptala és sáma készítésére pontos kiszolgálás mellett, 14 év óta fenálló üzletem tanus-kedik jó hírnevről. Főtörekvésem: ve-vőimet a legjobb anyagból készült áru val jutányos árak mellett kiszolgálni. 281

Ügyes utazó

kerestetik, egy könnyen elárusít-ható cikkhez. Nagy kereset. 2000

J. Fritz & Co., Frankfurt a. M. 9.

Arad legnagyobb óra és ékszerraktára.

Iskolás diákok részére pontosan járó órák 5 koronától kezdve kaphatók

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész-nél
ARAD, TEMPLON-UTCA
Minorita-palota.

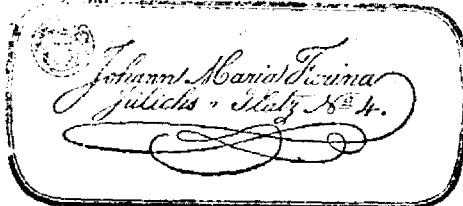
Tört arany, ezüst és zalogcédulák

1897
a legmagasabb áron megvételik vagy becsereztetik.

Szegelcsőbb bevásárlási forrás.

Valódi Eau de Cologne

destillálva, az eredeti Recept szerint, me-lyet őseim találtak fel.



Védjegy. Törvényesen védve.

Szíves figyelmébe! Mindenkit, aki az én törvényesen bejegyzett cégemmel vissza-él, avagy aki védjegyemet utánozza, a legszigorúbban hatóságilag fogom fele-lősségre vonni.

Johann Maria Farina Köln, (Rajna mellett) Jühlichslatz Mc. 4.

Szabadalmazott szállítója császári és ki-rályi udvaroknak. 1228

Máltányos árak mellett szép

Báli meghívók.

Tánczrendek!

Levélpapírok!

Boritékok!

Névjegyek!

Gyászjelentések!

Falragaszok!

és minden egyéb NYOMTATVÁNYOK

készítettnek a legnagyobb választékban

Aradi nyomda részvény-társaságnál.

Feltünő ujdonság!

DELICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szivhat.

legjobb valódi francia

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Tűzijáték!

Szines, görögtűz-szórók, rakéták, röppentyük, ezer-féle változó színű forgó rakéták óriási választékban

Dürr Gusztáv

csomago-, fűszer, ruha, s-
kereskedés
pezsgebor

a szüretre megérkeztek. Arad, a városházzal szemben. Telefon 118. szám.

Beszüntetés.

A több mint két év óta áruházamban főnálló ingyen fénykép- kedvezmény **legközelebb** meg fog szünni.

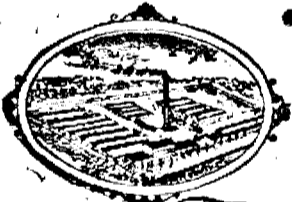
Kérem tehát mindama tisztelt vevőimet, a kik a kedvezményt igénybe venni óhajtják, hogy fényképeiket lehető gyorsan beszármaztatni sziveskedjenek.

Most, amidőn a fénykép-kedvezmény **rövid időn belül** megszűnik, egy oly lépésre határoztam el magam, amely alkalmas arra, hogy a közönség iránti hálámat leróhassam. Azt óhajtom ugyanis, hogy ezen utolsó képek kellemes emléket hagyjanak hátra mindenkinél és azért azok elkészítése a szó teljes értelmében művészi módon fog történni. Mai naptól fogva jelentékeny költséggel egy művészi erőt alkalmaztam, aki áruházam külön helyiségében működik és összes tehetőségét egyedül ezen utolsó képeknek szenteli. A képek egytől-egyig finoman kidolgozva és retusírozva fognak kikerülni a műhelyből és merem állítani, hogy a nagyszerű kivitel általános meglepetést fog kelteni. A papirkeretért csupán a szokásos 3 korona térítendő, meg.

Porter Vilmos Nagy Áruháza

Arad, Szabadság-tér.

MAGYAR GYAPJUÁRU-
KATONAPOSZTÓ- ÉS TAKARÓ-GYAR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
ZSOLNAN.



ZSOLNA, 1903. május 15. az
Sziget-utca, postafiók.

Tisztelt Neumann M. úrnak
Budapesten.

Erőnkel kénséggel igazoljuk,
hogy a nálunk megrendelt
valódi kék Cheviot „Admiral”
„Melton „Hungaria”
sötét Cheviot „Zsolna”
sötét Diagonal
sötét Double
Zsolnai gyártmányt képez s ezen árak a legjobb
belföldi gyártásból kérszülnek, miért is azok jószágát
értékesítést vállaltunk.

MAGYAR GYAPJUÁRU-
KATONAPOSZTÓ ÉS TAKARÓGYAR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ZSOLNAN.

ARAD; NEUMANN M.
OSZÁRSÁGI ÉS KIRÁLYI UDVARI SZÁLLÍTÓ

Hivatkozva a tuloldali levélre, értesitem a t. vevő-
közönséget, hogy a felsorolt cikkek ugy nálam, vala-
mint az összes magyarországi fiókületeimben és pedig:
Arad, Debrecsen, Kassa, Kolossvár, Pécs, Poasony,
Nagyvárad és Temesvár, állandóan kaphatók.

Tisztelettel

Neumann M.
Budapest, Museum-körút 1. sz.

Férfi-öltöny

Zsolnai divatcsik-szővetből... 40 kor.
Zsolnai Lodenből «Hungaria Melton»... 40 «

Férfi-ulster

Zsolnai szürke double-szővetből (bélés nélkül)... 40 kor.
Zsolnai szürke double-szővetből (Prinz Wales façon) 52 «

Fiu-öltöny, hosszú nadrággal

Zsolnai Hungaria Meltonból, tiszta magyar gyapju... 27 kor.
Zsolnai divatcsik-szővetből... 30 «

Fiu-öltöny, «Complet» rövid nadrággal és mellényvel

Zsolnai szürke Hungaria Meltonból... 18 kor.
Zsolnai valódi kék Cheviot «Admiral»... 26 «
Zsolnai divatcsik-szővetből... 22 «

Gyermek-ruhák, «Costüm» térd vagy longyel-nadrággal

Zsolnai szürke Hungaria Meltonból... 15 kor.
Zsolnai valódi kék Cheviot «Admiral»... 14-18 «
Zsolnai divatcsik-szővetből... 15-20 «

férfi-, fiu- és gyermek-
ruha-telepe